

Ympäristöraportti 2024

RIIHIMÄKI

Riihimäen kaupunki
ympäristönsuojelu 2025

Riihimäen kaupunki
PL 125
11101 Riihimäki
www.riihimaki.fi

Tilaukset: Tietotupa p. 019 758 4040

Kuvat:
Riihimäen kaupunki, ellei toisin mainita

ISBN:
Sidottu 978-952-7357-17-0
pdf 978-952-7357-16-3

Painopaikka: Riihimäen kaupungin monistamo

ESIPUHE	3
YLEISTIETOA RIIHIMÄESTÄ	5
KAUPUNGIN YMPÄRISTÖVASTUU	6
YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ KOORDINOI TOIMINTAA	6
YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024	8
HIILINEUTRAALI ENERGiantuotanto ja -kulutus	9
KESTÄVÄ LIKKUMINEN JA EKOTEHOKAS KAUPUNKIRAKENNE	15
LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KULUTUS JA KIERTOTALOUS	20
MONIMUOTOINEN LUONTO JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ	25
VASTUULLINEN RIIHIMÄKELÄINEN	29
RIIHIMÄEN YMPÄRISTÖN TILA	33
YHTEENVETO JA KEHITTÄMISTARPEITA	35

ESIPUHE

Ympäristöasioihin panostaminen on ollut Riihimäen kaupungin strateginen valinta jo 1990-luvulta lähtien. Ympäristöraportti on vuotuinen kooste kaikista Riihimäen kaupungin tekemistä ympäristötoimista. Tässä kuvataan ympäristöpolitiikan toteutumista ja seurataan kehityskulkuja mittareiden avulla. Ympäristöraportti on osa kaupungin ympäristöjärjestelmää ja se laaditaan vuosittain osana tilinpäätösasiakirjoja.

Vuonna 2024 otettiin jälleen tärkeitä askeleita ympäristövastuullisuuden ja kestävyiden saralla. Kaupungin kuluttama energia on jo suurimmaksi osaksi, 66 prosenttisesti, uusiutuvaa. Tämä on yksi tärkeimmistä kaupungin hallinnassa olevista keinoista hillitä ilmastonmuutosta. Kiinteistöjen energia-, jäte- ja päästösunnitelma valmistui ja varikolle asennettiin aurinkosähköjärjestelmä. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parannettiin monin tavoin, esimerkiksi saneeraamalla Hämeenaukio ja Tempelikatu esteettömyyden erikoistasoon ja lisäämällä runkolukittavia pyörätelineitä. Kaupunkilaisten liikkumisen kehittämistä pohjustettiin myös selvittämällä ulkoilureittien nykytila.

Kaupungin hankinnat ovat yksi merkittävimpiä keinoja vaikuttaa ympäristöystävällisyyteen ja vastuullisuuteen. Hankinnoissa on asetettu tavoitteeksi saada useimpiin hankintoihin ympäristö- tai vastuullisuuskriteeri. Kriteerikirjasto auttaa hankintoja tekeviä ja myös asiantunteva hankintatiimi on hankintoja toteuttavien henkilöiden apuna.

Luonnon monimuotoisuutta tuettiin jättämällä lahopuita puistoihin. Nämä puut merkitään jatkossa R-laho -tunnuksella. Tärkeänä tekijänä suomalaisen luonnon suojelussa on vieraslajien torjunta. Espanjansiruetanoita kerättiin yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa lähes 5 000 kiloa. Etanoiden keräämisestä myös palkittiin, sillä ahkerat kerääjät saivat lunastaa etanapasseilla rahanarvoisia etuja, kuten lippuja nuorisoteatteriin tai elokuviin sekä lahjakortteja kahvilaan tai autonpesuun. Myös vuoden 2024 lopulla valmistuneet metsien hoidon periaatteet osaltaan tukevat luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkimetsien hyvää hoitoa.

Riihimäki on edelleen Reilu kaupunki. Uudistimme Reilu Kauppa Ry:n myöntämän arvonimen myös vuonna 2024 ja jatkoimme jo 12 vuotta vanhaa perinnettä Reiluna kaupunkina. Reilu Kauppa näkyy kaupungin tarjoiluissa reiluna kahvina ja teenä sekä kouluissa tarjottavina reiluina banaaneina. Reilun kaupungin arvonimi edellyttää yhteistyötä ja kaupunkimme Reilun kaupan kannatusryhmään kuuluukin jäseniä myös seurakunnalta, Martoilta, Vihreiltä, luonnonsuojeluyhdistyksestä sekä kierrätyskeskuksesta. Yhdessä olemme reilumpia!

Esitämme suuret kiitokset kaikille raportin valmistumiseen panoksensa antaneille! Tämä raportti on kooste kaikesta, mitä kaupunkiorganisaatio on saanut aikaan. Aikaansaannokset eivät synny yhden tai kahden ihmisen voimin, vaan yhteistyöllä, joukolla ja jokainen omasta panoksestamme huolehtimalla. Jokainen ihminen on tärkeä lenkki ketjussa kohti parempaa tulevaisuutta.

Riihimäellä 24.4.2025

Jouni Eho
kaupunginjohtaja

Jenni Lehtonen
vs. ympäristöjohtaja

SANASTO

CIRCWASTE

Suomen Ympäristökeskuksen koordinoima EU LIFE IP -hanke, joka edistää tehokasta materiaalivirtojen käyttöä, jätteen synnyn ehkäisyä ja resurssien hallinnan konseptteja. Tavoitteena on toteuttaa valtakunnallista jätesuunnitelmaa (VALTSU) ja luotsata Suomea kohti kiertotaloutta. Riihimäki on yksi hankkeen kymmenestä edelläkävijäkaupungista. Circwaste-hanke päättyi vuoden 2023 lopussa. Lisätietoja: <https://www.materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Circwaste>

FISU

Finnish Sustainable Communities, edelläkävijäkuntien verkosto, joka tavoittelee hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja globaalisti kestävästä kulutuksesta vuoteen 2050 mennessä. Riihimäki liittyi Fisun-verkostoon vuonna 2017. Lisätietoja: <https://fisunetwork.fi/>

Kiertotalous

Talousmalli, jossa tuotteiden, komponenttien ja materiaalien arvo säilyy ja pysyy kierrossa mahdollisimman pitkään. Jätettä ei synny, vaan materiaalit käytetään uusien tuotteiden raaka-aineina. Arvontuotanto tapahtuu yhä enemmän aineettomasti, tuotteita korvataan erilaisilla palveluilla ja esineitä sekä resursseja jaetaan omistamisen sijaan.

Resurssiviisaus

Resurssien (luonnonvarat, raaka-aineet, energia, tuotteet ja palvelut, tilat, aika ja osaaminen) viisas ja hukkaamaton, hyvinvointia sekä kestävä kehitys edistävä käyttö. Toiminta ja tuotanto sopeutetaan maapallon kantokyvyn ja luonnonvarojen riittävyyden raameihin.

Ympäristöjärjestelmä

Sovittu tapa, jonka avulla ympäristöasiat sisällytetään kaupungin hallintokuntien ja työyksiköiden tavanomaiseen toimintaan ja sen suunnittelu-, toteutus- ja seurantamennettelyihin. Järjestelmän avulla toteutetaan kaupungin ympäristöpolitiikkaa.

Ympäristöpolitiikka

Koko kaupungin ja kaikkien sen hallintokuntien ympäristönsuojelutyötä ohjaava sitoumus. Ympäristöpolitiikka sisältää ympäristöpäämäärät sekä toimenpideohjelman, jotka hallintokunnat ottavat huomioon toiminnassaan ja sen suunnittelussa ja seurannassa. Kaupunginvaltuusto vahvistaa ympäristöpolitiikan valtuustokausittain. Riihimäen ympäristöpolitiikka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 6.6.2022 ja se löytyy kokonaisuudessaan täältä: <https://www.riihimaki.fi/vaikuta-ja-tutustu/resurssiviisas-riihimaki/>

Ympäristöpäämäärät

Kaupungin ympäristöpolitiikassa määritetyt aihealueet, joiden suhteen kaupunki haluaa parantaa toimintaansa. Päämäärät otetaan huomioon hallintokuntien toiminnassa ja ympäristöohjelmissa. Riihimäen ympäristöpolitiikassa esitetyt resurssiviisauden päämäärät ovat hiilineutraali energiantuotanto ja -kulutus; kestävä liikkuminen ja ekotehokas kaupunkirakenne; luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous; monimuotoinen luonto ja viihtyisä elinympäristö; sekä vastuullinen riihimäkeläinen.

Ympäristövaikutus

Ihmisen toiminnasta aiheutuvan muutoksen hyvä tai huono vaikutus ympäristössä, esimerkiksi ilman epäpuhtauksien lisääntyminen liikenteen seurauksena. Toimintaansa kehittämällä kaupunki pyrkii vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia ja vahvistamaan myönteisiä vaikutuksia.

YLEISTIETOA RIIHIMÄESTÄ

Väkiluku 28 482

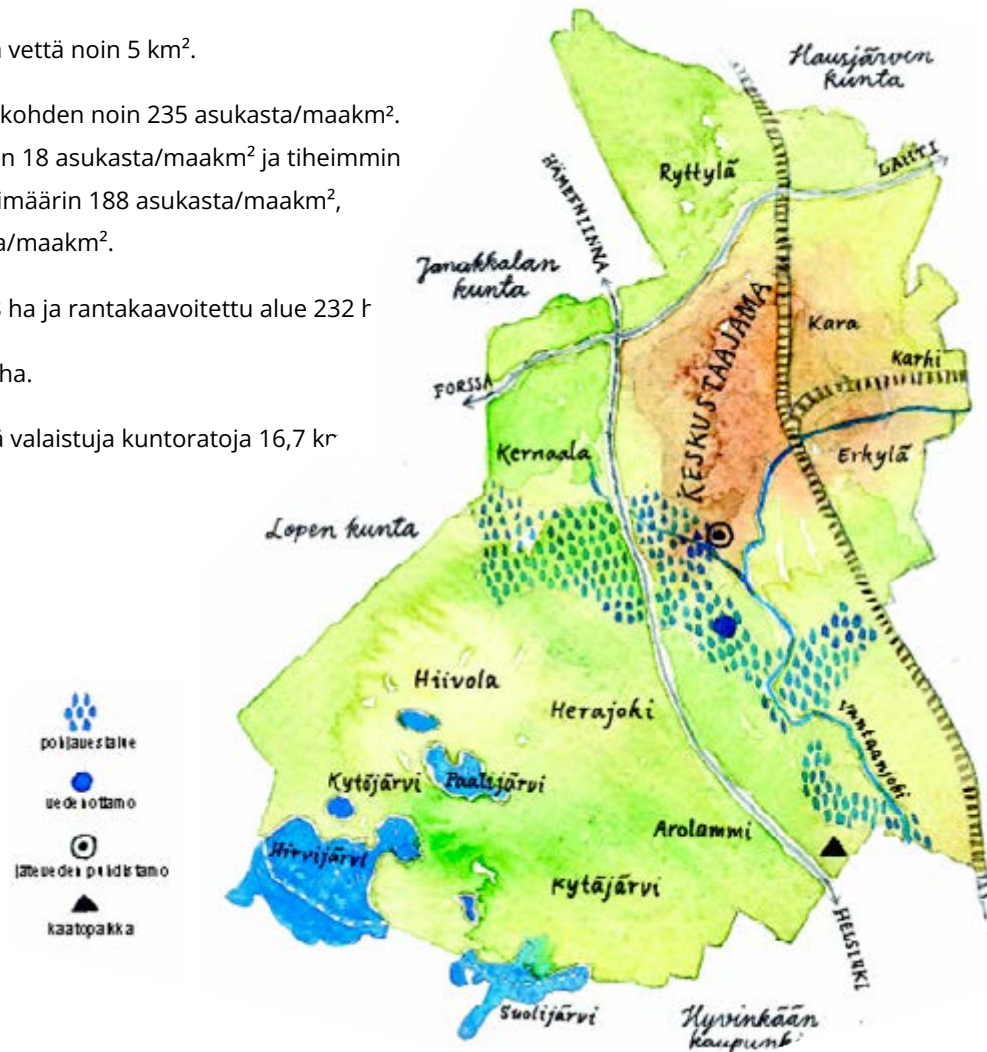
Pinta-ala noin 126 km², josta vettä noin 5 km².

Väestötiheys maapinta-alaa kohden noin 235 asukasta/maakm².
Suomen väestötiheys on noin 18 asukasta/maakm² ja tiheimmin asutulla Uudellamaalla keskimäärin 188 asukasta/maakm²,
Helsingissä yli 3000 asukasta/maakm².

Asemakaavoitettu alue 2428 ha ja rantakaavoitettu alue 232 ha

Luonnonsuojelualueita 327 ha.

Kaupungin kunnossapitämiä valaistuja kuntoratoja 16,7 km

Riihimäki on tiivis eteläsuomalainen kaupunki, jonka asukkaista 93 % asuu 3 kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta. Kaupunki sijaitsee I ja II Salpausselän välissä. Kaupungin luontoon sisältyy monipuolisesti metsiä, soita ja vesistöjä. Maisemallisesti Riihimäki kuuluu Hämeen viljely- ja järvi-alueeseen. Riihimäellä suhteellinen korkeusvaihtelu on 30–75 metriä ja alue on luonteeltaan mäkimaastoa. Korkein kohta on Hatlamminmäellä, 165 metriä merenpinnan yläpuolella.

Etelä-Suomen oloihin soita on Riihimäellä tavallista enemmän, lähes 10 prosenttia, ja ne ovat monipuolisia sekä suotyypeiltään että kooltaan. Riihimäelle on ominaista vesistöjen niukkuus. Kaupungin kaikki viisi järveä sijaitsevat lounaisosissa, jonka lisäksi eri puolilla kaupunkia on kymmenkunta pienempää lampea. Vantaanjoki virtaa Riihimäen kaakkois- ja eteläosassa ja sillä on kaksi sivujokea, Paalijoki ja Herajoki. Näiden lisäksi kaupungin pohjoisosissa virtaa Riihiviidanoja Punkanjokeen ja edelleen Puujokea pitkin pohjoiseen.

Riihimäen maaperä koostuu pääosin moreeniselänteiden täplittämästä savikosta. Kasvillisuuden osalta Riihimäki kuuluu eteläboreaalisen vyöhykkeen lounaisosaan, vuokovyöhykkeeseen. Metsistä kuusivaltaiset, lehtomaiset kankaat ovat yleisimpiä, mutta metsiä esiintyy karuista kankaista reheviin lehtoihin asti.

KAUPUNGIN YMPÄRISTÖVASTUU

Kuntalain mukaan kunta on osaltaan vastuussa asukkaidensa hyvinvoinnista ja kestävä kehityksen edistämisestä alueellaan (Kuntalaki 410/2015 1 §). Kunnanhallitus johtaa toimia ympäristönsuojelun huomioon ottamiseksi kunnan toiminnassa (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 64/1986 4 §).

Kaupungin vastuu ympäristöstä on lakisääteinen tehtävä. Kuntalaissa, laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta, ympäristönsuojelulaissa, luonnonsuojelulaissa, maankäyttö- ja rakennuslaissa, jätelaissa ja monissa muissa säädöksissä annetaan kunnan vastuulle lakisääteisiä ympäristönsuojeluun ja kestävä kehityksen edistämiseen

liittyviä tehtäviä.

Lakien asettamat vaatimukset ovat vähimmäisvaatimus kunnan toiminnalle. Lakisääteisten vaatimusten täyttämisen lisäksi Riihimäen kaupunki edistää ympäristönsuojelua monin vapaaehtoisin keinoin.

YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ KOORDINOI TOIMINTAA

Riihimäen kaupungin organisaatiossa ympäristön hyväksi tehtävät toimet koordinoidaan ympäristöjärjestelmän avulla. Kaupungin ympäristöjärjestelmä on kevennetty, käytännönläheinen versio kansainvälisen ISO 14001 -standardin mukaisesta ympäristöjärjestelmästä.

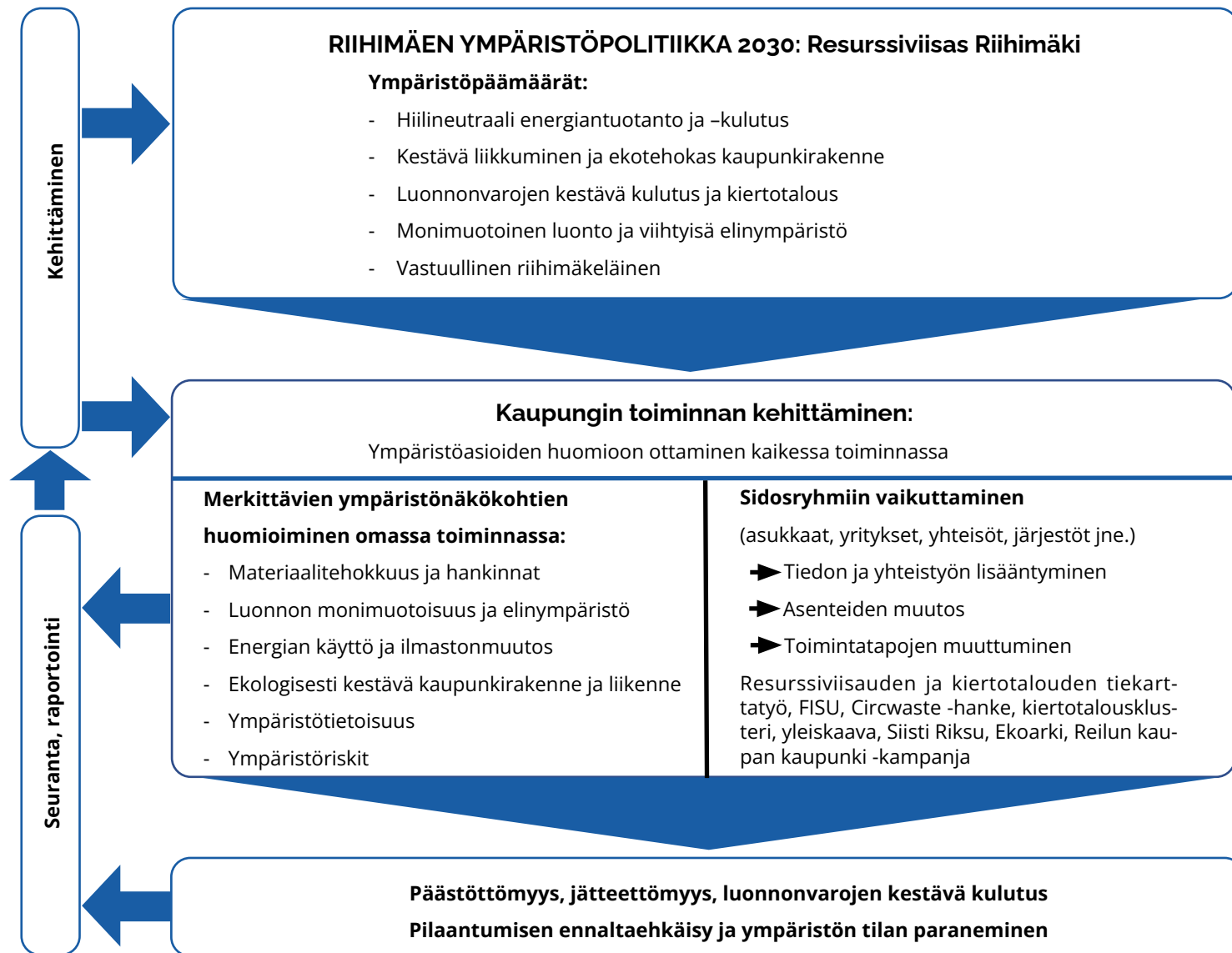
Ympäristöjärjestelmän ytimenä on valtuustokausittain vahvistettava ympäristöpolitiikka ympäristöpäämäärineen ja toimenpideohjelmineen. Nykyinen ympäristöpolitiikka tuli voimaan 6.6.2022. Ympäristöpolitiikka on luettavissa Riihimäen kaupungin internetsivuilla osoitteessa: <https://www.riihimaki.fi/vaikuta-ja-tutustu/resurssiviisas-riihimaki/>

Toimialat ottavat ympäristöpolitiikan huomioon kaikessa toiminnassaan ja talouden suunnittelussa. Luottamus-henkilöelimet seuraavat ympäristöpolitiikan toteutumista tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä. Eri toimialojen edustajista koostuva ympäristötiimi koordinoi ympäristöjärjestelmätöitä. Kaupungin johtoryhmä ohjaa ympäristöjärjestelmän toteuttamista ja kehittämistä vuosittain tehtävän johdon katselmuksen avulla.

Toimialoilla tehty toimenpiteet ja saavutetut tulokset kirjataan vuosittain ympäristöraporttiin. Raportin avulla voidaan seurata ympäristöpolitiikan toteutumista ja kaupungin ympäristötyön kehittymistä. Ympäristöraportti jaetaan valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Ötökkähotelli, Juppala

YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024

Riihimäen kaupungin toimialojen johtoryhmät sekä merkittävät tytäryhtiöt (Riihimäen Vesi, Riihimäen Kotikulma, Riihimäen Kaukolämpö ja Riihimäen Tilat ja Kehitys) ovat arvioineet ympäristöpolitiikan toteutumista. Seuraavassa esitetään arviot ympäristöpolitiikan toteutumisesta ympäristöpäämäärittäin, esimerkkejä toteutuneesta toiminnas-

ta sekä kehitystä kuvaavia mittareita.

Riihimäen kaupunginvaltuuston vahvistamat päätavoitteet ovat FISU-edelläkävijäkuntien yhteiset tavoitteet: päästötömyys, jätteenkäyttömyys ja globaalisti kestävä kulutus vuonna 2050. Välitavoitteina vuodelle 2030 ovat 80 % päästövähennys verrattuna vuoden 2007 tasosta, kotitalousjätteen

määrän väheneminen ja kierrätysasteen kasvu 65 %:iin sekä kulutusperäisen hiilijalanjäljen puolittaminen verrattuna vuoden 2005 tasoon.

Liikenne ympyrä, kuvaaja Teemu Virtanen

HIILINEUTRAALI ENERGIANTUOTANTO JA -KULUTUS

TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäen tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Käytännössä se saavutetaan vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasoon verrattuna ja kompensoimalla loput päästöt.
- Riihimäen kaupunki käyttää pääasiallisesti uusiutuvilla energialähteillä tuotettua energiaa. Vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuus kaupungin käyttämästä energiasta on vähintään 75 %. Hajautettu uusiutuvan energian tuotanto on lisääntynyt Riihimäellä. Kaukolämpö, aurinkoenergia, maalämpö ja lämpöpumpput ovat uusien rakennusten pääasialliset energianlähteet.
- Energiatehokkuussopimuksen toimenpiteet on toteutettu ja tavoitteet on saavutettu. Fossiilinen erillislämmitys kaupungin omistamissa kiinteistöissä on loppunut. Tehovaihteluita tasataan kysyntäjousten ja muiden uusien toimintamallien avulla.
- Riihimäen kaupunki edistää toimillaan yritysten mahdollisuuksia hiilineutraaliin toimintaan ja innovatiivisiin ratkaisuihin.

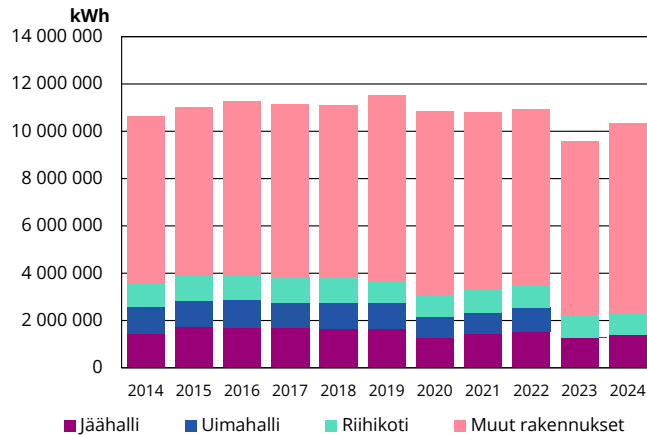
TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2024:

- Kaupungin ostama sähköenergia on uusiutuvaa ja alkuperätakuusertifioitua.
- Kaupungin varikolle asennettiin aurinkosähköjärjestelmä kesällä 2024.
- Jukolan päiväkotiin asennettiin maalämpö, jota voidaan hyödyntää kesällä viilennykseen.
- Kiinteistöjen energia, päästö ja jätesuunnitelma valmistui.
- Riihimäen Kaukolämpö on hankkinut Kynttilätien aluelämpöverkon tuotantoon neljännen ilmavesilämpöpumpun. Investoinnin jälkeen n. 65% alueen energiasta tuotetaan lämpöpumpuilla.
- Riihimäen Vesi käyttää uusiutuvaa sähköä ja lämmitysenergiaa.
- Riihimäen kaukolämpö laati tiekartan kohti hiilineutraaliutta strategian laatimisen yhteydessä.
- Uimalassa noin 36% energian säästö uimahallin perusparannuksen seurauksena.
- Vuonna 2024 liittyi n. 1000 MWh edestä asiakkaita öljystä kaukolämpöön.

Hatlammi, kuvaaja Katarina Pohjola

Sähkönkulutus kaupungin kiinteistöissä

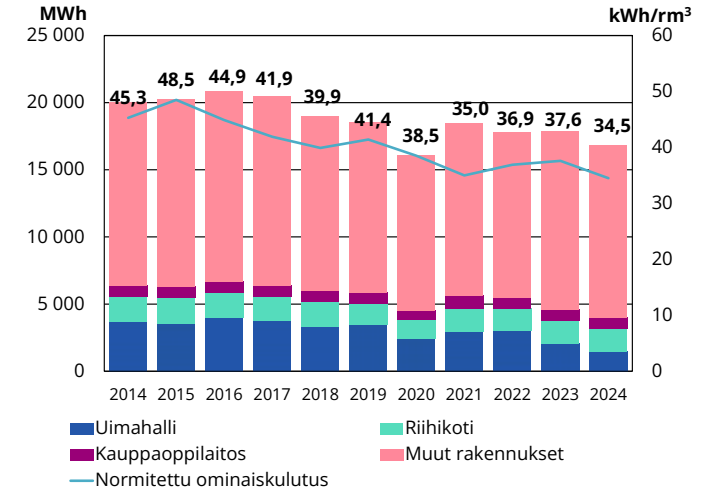
Riihimäen kaupunki on vuodesta 2018 lähtien hankkinut vain uusiutuvaa sähköenergiaa. Lisäksi kuudessa rakennuksessa on aurinkosähkön tuotantoa. Sähkön kokonaiskulutus kaupungin kiinteistöissä vuonna 2024 oli 10 327 MWh. Sähkönkulutus kasvoi edellisestä vuodesta 8 % (749 MWh). Suurin yksittäisten rakennusten sähkönkulutus oli jäähallissa, ja Riihikodissa. Uimahallin remontista johtuen sen sähkönkulutusta ei ole vuoden 2024 tiedoissa mukana. Sähkönsäästöä on saatu aikaiseksi muun muassa toimitilaohjelman mukaisilla muutoksilla, suunnitelmallisella katuvalaistuksen saneerauksella sekä energiatehokkaammilla työtavoilla ja etätyöskentelyllä.

Katuvalojen valaisinkohtainen sähkönkulutus vuodessa

Katuvalojen valaisinkohtainen energiankulutus oli suurimmillaan vuonna 2006, jonka jälkeen se on laskenut voimakkaasti. Katuvalaisinten energiatehokkuutta on parannettu suunnitelmallisella saneeraustyöllä vuodesta 2009 lähtien. Vuodesta 2006 vuoteen 2024 valaisinkohtainen energiankulutus on pienentynyt yli 60 %. Valaisinten kokonaismäärä on samana aikana kasvanut yli 20 %.

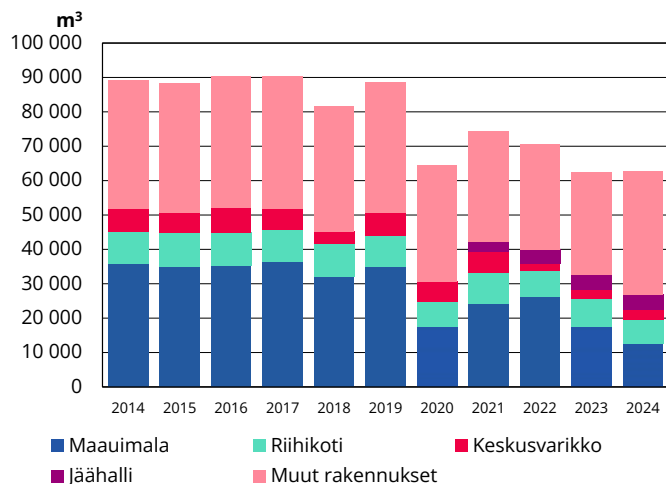
Lämmitysenergian kulutus kaupungin kiinteistöissä

Lämmitysenergian kokonaiskulutusta tarkastellaan normitetulla ominaiskulutuksella, kWh/rakennuskuutiometri. Lämpötilakorjattu normitus antaa vertailukelpoisen luvun riippumatta eri vuosien lämpötilaeroista. Tässä tehdysässä normituksessa ei ole poistettu lämpimän käyttöveden osuutta. Vuonna 2024 tilapalvelun kiinteistönhoidon hallinnassa olevien kiinteistöjen kaukolämmön ominaiskulutus oli 34,5 kWh/rm³, mikä oli pienempi kuin edellisessä vuonna. Lämmitysenergian kokonaiskulutus laski vuodesta 2023. Eniten lämmitysenergiaa kuluttivat Riihikoti ja kauppaoppilaitoksen rakennus sekä Harjunrinteen yläkoulu. Uimahallin osalta kaukolämmön kulutus oli remontista johtuen poikkeavan vähäinen.

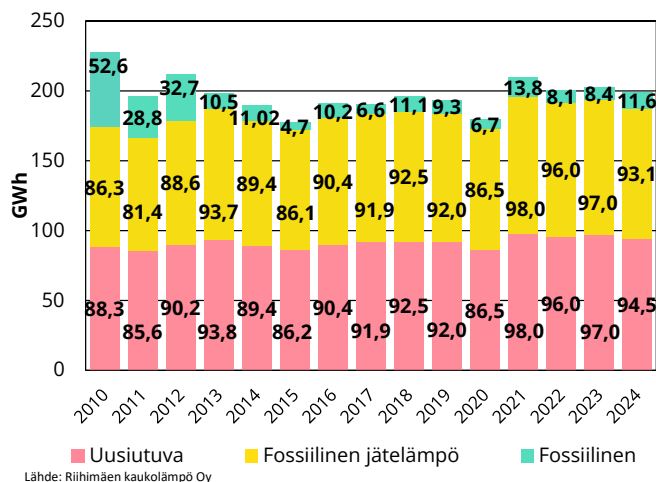
Tilayksikön kiinteistönhoidon hallinnassa olevien kiinteistöjen lämmitysöljyn kulutus väheni edellisestä vuodesta yli 35 %. Öljyn käyttö lämmitykseen on lähes loppunut.

Veden kulutus

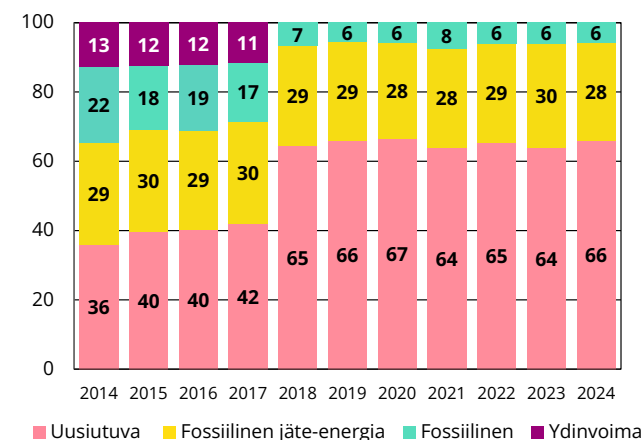
Kaupungin kohteista eniten vettä käyttää uimahalli ja maaumala, seuraavaksi eniten Riihikoti. Vuoden 2024 uimahallin kulutukseen vaikutti remontti, jonka vuoksi uimahallin kulutustietoja ei tässä ole huomioituna. Vuonna 2024 kolmanneksi eniten vettä käytti jäähalli. Keskusvarikon veden kulutus on laskenut vuonna 2022 selvästi alhaisemmaksi kuin aiempina vuosina ja sama trendi jatkuu myös vuosina 2023 ja 2024. Veden kokonaiskulutus vuonna 2024 oli edellisen vuoden tasolla, 62 700 m³.

Kaukolämmön hankinta

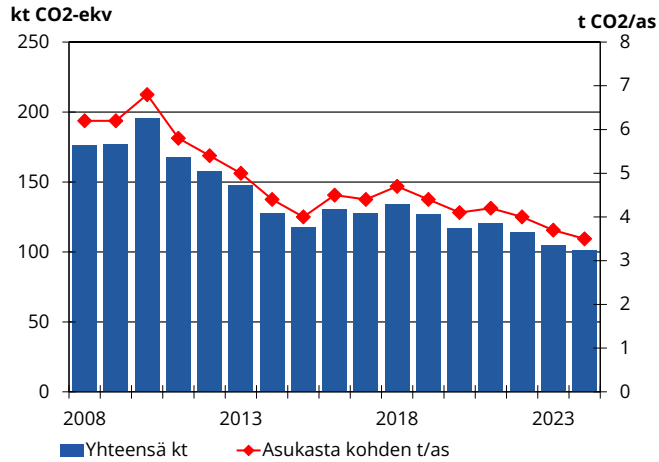
Kaukolämmön tuotannosta vuonna 2024 oli 93 % Fortumin jätteenpoltolla tuotettua lämpöä ja 7 % Riihimäen Kaukolämpö Oy:n omissa laitoksissa tuotettua lämpöä. Omissa laitoksissa tuotetusta 11 % oli uusiutuvaa energiaa lämpöpumpuilla tuotettuna ja 89 % fossiilista lämpöenergiaa. Fortumin jätteenpoltolla tuotetusta lämmöstä puolet on oletettu olevan peräisin uusiutuvista luonnonvaroista muodostuneista jätteistä ja puolet fossiilisista luonnonvaroista.

Kaupungin julkisten rakennusten energiaosuudet

Kaupungin julkisten rakennusten energijakaumassa on huomioitu lämmitys ja sähkö. Vuonna 2024 uusiutuvan energian osuus oli noin 66 %. Pitkän aikavälin kehitys on ollut erittäin hyvä, sillä kestävästi tuotetun uusiutuvan energian suosiminen on energiansäästön ja metsien suojelun ohella tärkeimpiä keinoja hillitä ilmastonmuutosta. Sähkö on ollut 100 % uusiutuvaa vuodesta 2018 lähtien, joten uusiutuvan energian osuuden kasvattamisessa merkittäväksi nousee lämmitys. Fortumin jätteenpoltolla tuotetusta lämmöstä puolet on oletettu olevan peräisin uusiutuvista luonnonvaroista muodostuneista jätteistä ja puolet fossiilisista luonnonvaroista. Varavoimana kaukolämmöllä on vuodesta 2024 alkaen fossiilisen energian rinnalla uusiutuvaa energiaa lämpöpumpuista. Öljylämmityksen osuus on hyvin vähäinen ja vähenee vuosi vuodelta.

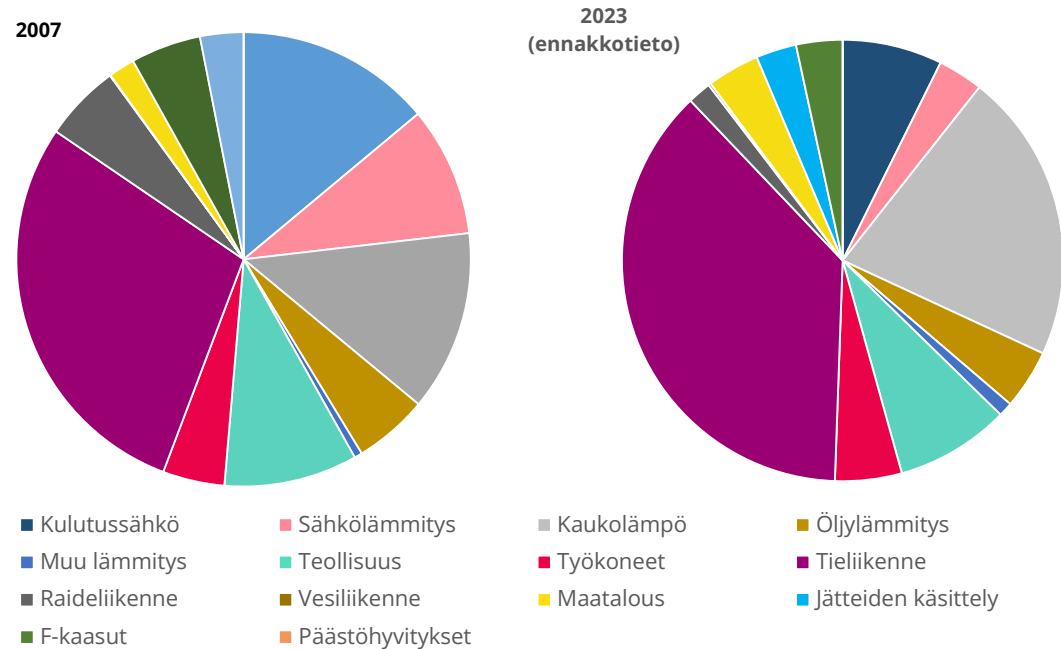
Riihimäen kasvihuonekaasupäästöt

CO2-raportin mukaan vuodesta 2008 (laskennan aloitusvuosi) vuoteen 2024 kasvihuonekaasupäästöt ovat Riihimäellä laskeneet 43 prosenttia ja ovat vuoden 2024 ennakkotiedon perusteella 100,8 kt CO₂-ekv. Edellisestä vuodesta päästöt ovat pienentyneet 3,6 %. Asukaskohtaiset päästöt ovat ennakkotiedon perusteella pienentyneet vuodesta 2008 vuoteen 2024 44 prosenttia, 6,4 tonnista 3,5 tonniin.

Riihimäen tavoite on olla päästötön vuonna 2050 ja välitavoitteeksi on asetettu 80% päästövähennys vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tätä seurataan Suomen ympäristökeskuksen (Syke) kaikille Suomen kunnille tuottaman vertailukelpoisen tiedon perusteella. Viimeisin Syken laskennan mukainen tieto on ennakkotieto vuodelta

Tieliikenne on suurin päästöjen aiheuttaja Riihimäellä

2023, jolloin päästöt olivat vähentyneet 46 % vuodesta 2007. Asukaskohtaiset päästöt olivat vähentyneet 47 % vuodesta 2007 vuoteen 2023. Päästöt ovat pienentyneet etenkin sähkönkulutuksen ja sähkölämmityksen osalta. Tavoitteen saavuttamiseksi suuria harppauksia tarvitaan etenkin tieliikenteen ja lämmityksen osalta sekä pienempiä pudotuksia muiden sektoreiden osalta. Jokaisella päästövähennysteolla on merkitystä.

Syksy, kuvaaja Katariina Pohjola

YLEISKAAVAN YHTEYDESSÄ LAADITTU ENERGIASELVITYS TUO LISÄTIETOA ALUEELLISEN ENERGIAINFRASTRUKTUURIN MAHDOLLISUUKSIIN

Riihimäen energiaselvitys laadittiin yleiskaavatyön yhteydessä. Selvityksen laati Gaia Consulting Oy. Tavoitteena oli selvittää vihreän siirtymän teknologioiden ja laitosten alueellisia reunaehtoja ja tulevaisuuden sijoittumismahdollisuuksia. Tarkastelussa tunnistettiin 9 aluetta, joilla ei ole sellaisia rajoitteita jotka estäisivät alueen käyttöä sijoittamiseen täysin (hard-stop) tai ehdollisesti (soft-stop). Alueet myös arvoitettiin tarkasteltavien teknologioiden soveltuvuuden ja vaatimusten suhteen.

Yleisesti Riihimäen vahvuuksina hahmottuivat kaukolämpöverkko, hyvä sähkö- ja liikenneinfrastruktura, biogeenisen hiilidioksidin lähde sekä edelleen vapaat isot alueet. Keskeinen hukkalämpöä tuottavien teknologioiden sijoittumista hankaloittava tekijä Riihimäen alueella on pintaveteen perustuvan jäähdytyskapasiteetin puute. Pohjoisilla alueilla puolustusvoimien suoja-alueen todettiin edellyttävän yhteensovittamista. Fortumin jätteenpolton hukkalämpö täyttää lämmöntuotannon tarpeen tällä hetkellä lähes täysin.

Tunnistetuista yhdeksästä alueesta viidellä voisi tutkia alueiden mahdollisuuksia vihreän siirtymän laitosten tai hankkeiden tarpeisiin. Alueista neljä sisältää erityisesti huomioitavia luonto- ja hiilinieluarvoja tai ovat haasteellisempia infrasturktuurin kannalta.

KESTÄVÄ LIKKUMINEN JA EKOTEHOKAS KAUPUNKIRAKENNE

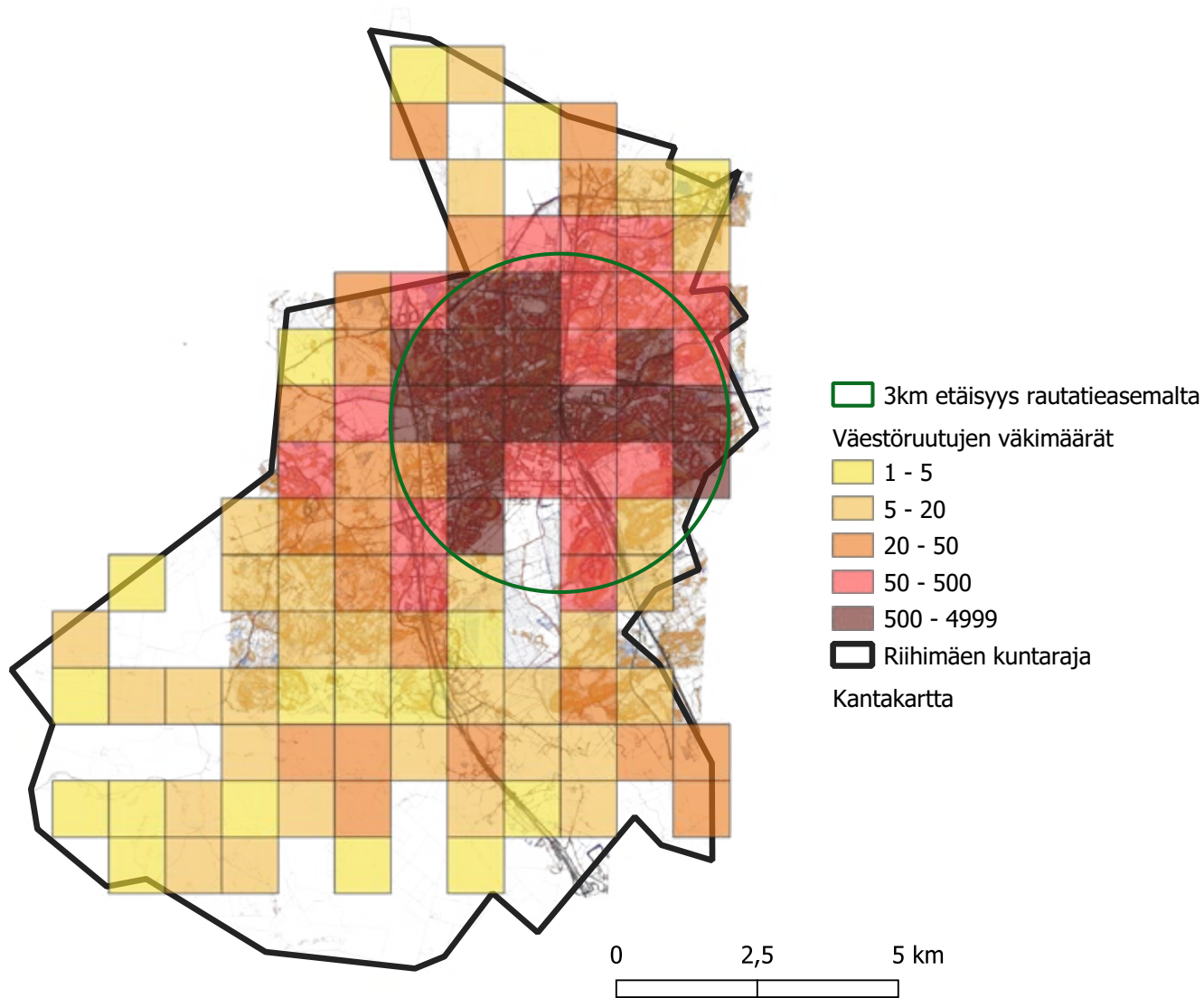
TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäen yhdyskuntarakenne on säilynyt eheänä ja tiiviinä. Vähintään 95 % asukkaista asuu alle kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta. Lähipalvelut ovat jalankulkuetäisyydellä.
- Maankäytöstä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen määrä on vähäinen ja kompensoituu maaperän nieluilla tai muilla kompensatioratkaisuilla. Kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota resurssiviisaan kaupunkirakenteen muodostamiseen.
- Rakentaminen on ilmastokestävää ja materiaalitehokasta. Puurakentamista suositaan.
- Liikenne on vähäpäästöistä ja sujuvaa. Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt kaupungin kaduilla ja teillä ovat vähentyneet 50 % vuoden 2008 tasosta. Ajoneuvojen määrä/asukas on valtakunnallisesti tarkasteltuna alhainen. Infrastruktuuri tukee sekä sähköautojen että biopolttoaineiden kasvavaa käyttöä. Liikenteestä aiheutuvat ilmansaaste-, pöly- ja meluhaitat ovat vähäiset ja ilmanlaatu on hyvä.
- Kaupungin ajoneuvot ja paikallisliikenteen ajoneuvot ovat vähäpäästöisiä.
- Jalankulku ja pyöräily ovat kulkumuotoina suosittuja, reitit ovat yhtenäisiä ja ympäristö houkuttelee liikkumaan. Kulikutapajakaumassa jalankulun ja pyöräilyn osuus on kasvanut 50 %:iin. Kaupungin keskusta on kehittynyt jalankulku- ja pyöräilypainotteiseksi.
- Kaupungissa on omaksuttu resurssiviisaat liikkumisen tavat. Eri ryhmien esteettömän liikkumisen mahdollisuudet on turvattu.
- Matkaketjut ovat sujuvia ja tarjolla on ajoneuvojen yhteiskäyttöratkaisuja. Paikallisliikenteen matkojen määrä on kasvanut 60 % vuodesta 2011 vuoteen 2030. Joukkoliikenne on palvelutasoltaan hyvä ja kattavuudeltaan laaja. Uusilla asuinalueilla on paikallisliikenneyhteys alueen valmistuttua. Tiheä junaliikenne palvelee luotettavasti.

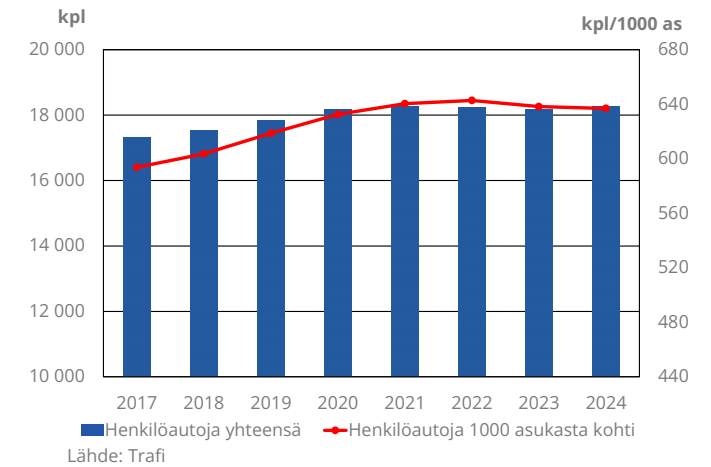
TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2024:

- Arolammin eritasoliittymän työpaikka-alueiden yleissuunnitelmassa on huomioitu massatasapaino.
- Kiinteistön käyttöasteratkaisuja pilotoitu, CO2-seuranta antaa hyvää tietoa ilmanvaihdon osalta.
- Tilavarausjärjestelmää on kehitetty (kirjasto ja liikuntakeskus).
- Riihimäen tilat ja kehitys on edistänyt Matkakeskuksen tyhjien tilojen uudelleenkäyttöä.
- HAMKin kestävän kehityksen opiskelijat päivittivät Hämeen Ilmastovahtia ja laativat havainnoistaan kehitysraportit Riihimäen ympäristötyöstä.
- Rakentamisen ilmastovaikutuksia on arvioitu osana asemakaavojen vaikutusten arviointia (KILVA-työkalu).
- Hulevesien hallintaan rakennettiin Ansatie hulevesialtaat. Jokikylän ja Kokonharjun suunnittelussa huomioitiin hulevesien viivyttäminen ja imeyttäminen hulevesialtailla ja biosuodatuspaineilla.
- Riihimäen keskusta ei ole enää merkittävä tulvariskialue, mutta edelleen säilyi tulvariskialueena.
- Sähköautojen latauspisteitä lisätty ja suunniteltu tavoitemäärät vuosittain.
- Keskusta-alueen saneeraus jalankululle ja pyöräilylle sujuvammaksi jatkui muun muassa saneeraamalla Tempelikatua ja Hämeenaukio esteettömyyden erikoistason.
- Käynnistettiin jalankulun ja pyöräilyn viitoitussuunnitelman laadinta opinnäytetyönä.
- Runkolukittavia pyörätelineitä hankittu ja asennettu.
- Riihimäen ulkoilureittien nykytila ja kehitystavoitteet on valmistunut.
- Veloitukseton paikallisliikenne henkilöstölle on otettu käyttöön.
- Paikallisliikenteen linja-autoissa vaadittu käytettävän uusiutuvaa dieseliä yhtä linjaa lukuun ottamatta.
- R-kyödin palvelualueita ja -aikoja laajennettiin. Useiden linjojen aikatauluihin ja reitteihin tehtiin pieniä muutoksia, jotta liikenne pysyisi paremmin aikatauluisaan ja olisi näin luotettavampaa käyttää.

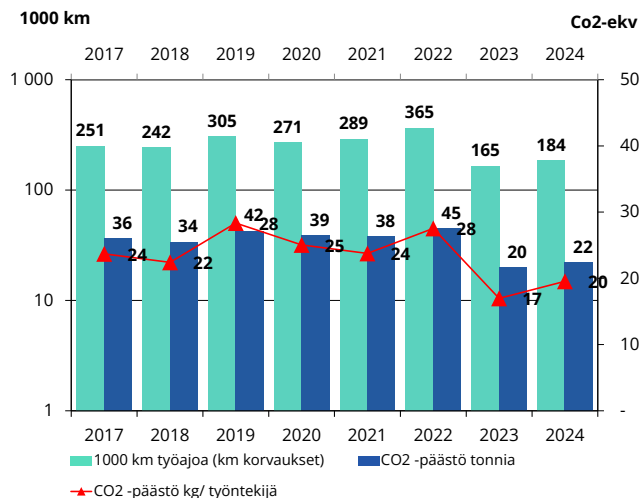
Riihimäen väestöstä noin 91 % asuu 3 km säteellä rautatieasemasta.

Henkilöautojen määrä Riihimäellä

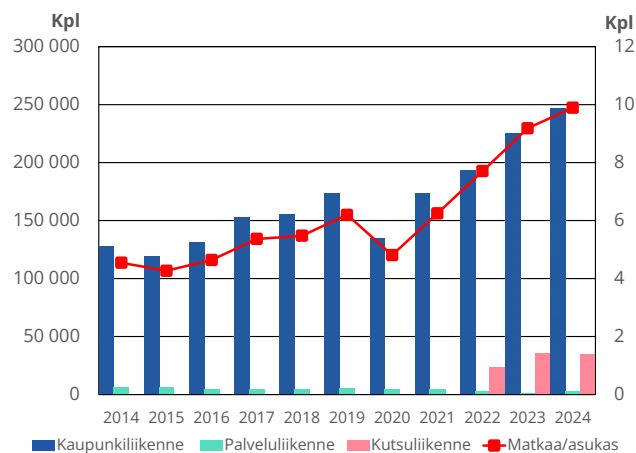
Riihimäelle rekisteröityjen henkilöautojen kokonaismäärä nousi mutta autojen määrä asukasta kohden väheni hieman viime vuoteen verrattuna. Vuoden 2024 lopussa Riihimäellä oli 18 248 henkilöautoa. Koko Kanta-Hämeeseen verrattuna riihimäkeläisillä on vähemmän autoja, johtuen todennäköisesti tiivistä kaupunkirakenteesta. Tuhatta asukasta kohden Riihimäellä oli 637 autoa ja koko Kanta-Hämeessä 761 autoa.

Kaupungin henkilökunnan oman auton käyttö ja CO₂-päästöt

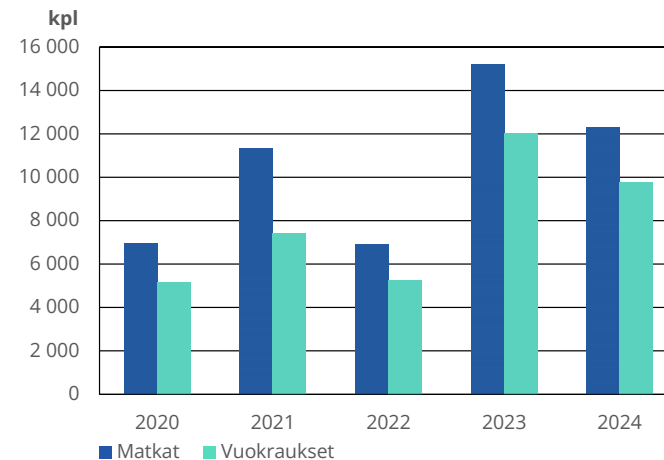
Riihimäen kaupungin ja Riihimäen Veden henkilökunta teki vuonna 2024 omilla autoillaan työ- ja virkamatkoja 184 000 kilometriä. Matkojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin 12 %. Hiilidioksidipäästöjä työ- ja virka-ajoista omilla autoilla aiheutui vuoden aikana kokonaisuudessaan noin 22 tonnia. Henkilökunta tekee työ- ja virkamatkoja omien autojen lisäksi myös polkupyörillä, kävellen, julkisilla kulukuvälineillä sekä kaupungin omistamilla autoilla ja polkupyörillä.

Paikallisliikenteessä tehdyt matkat

Riihimäen paikallisliikenteessä, palveluliikenteessä ja kutsuliikenteessä tehtiin yhteensä noin 283 000 matkaa vuonna 2024. Matkojen määrä nousi jälleen uuteen ennätykseen. Edellisvuoteen verrattuna matkustaminen kasvoi 8 % (noin 22 000 matkaa).

Kaupunkipyörrien käyttömäärät

Kaupunkipyörillä tehtiin vuonna 2024 yli 12 000 matkaa ja vuokrauksia oli noin 9 700 kappaletta. Sekä matkat että vuokrausmäärät laskivat edellisestä vuodesta hieman, ylittäen kuitenkin alkuvuosien 2020 ja 2021 määrät selvästi. Vuoden 2022 kausi oli muita lyhyempi, joten sen määrät eivät ole vertailukelpoiset muihin vuosiin nähden.

KESTÄVÄN LIIKKUMISEN SUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2024

Kävelyn edistäminen

- Ulkoilureittien nykytila ja kehitystavoitteet -selvitys valmistunut, tavoitteet huomioidaan asemakaavahankkeissa.
- Kävelyn opastussuunnitelma on aloitettu opinnäytetyönä.
- Kaupunkilaisia osallistetaan säännöllisesti kaavatyöhön tarkoituksenmukaisilla tavoilla (tilaisuudet, kaavakävelyt...)
- Liikkumishojelman laatiminen on käynnistynyt.
- Temppekkadun rakentaminen esteettömyyden erikoistasoon
- Hämeenaukion rakentaminen esteettömyyden erikoistasoon sekä sen viihtyisyyden parantaminen lisäämällä penkkejä, taidetta ja istutuksia.
- Puistokäytävän rakentaminen Hämeenaukiolta Vanhalle torille ja penkkien lisääminen.
- Kulttuurikohteiden opastuksen laatiminen.

Pyöräilyn edistäminen

- Pyöräliikenteen opastussuunnitelma on aloitettu opinnäytetyönä.

- Temppekkadun rakentaminen esteettömyyden erikoistasoon, pyöräkaistojen lisääminen.
- Hämeenaukion pyöräilyväylien rakentaminen. Hämeenkadun eteläpään pyöräkaistojen lisääminen ja liikennemerkki muutokset yksisuuntaisuudesta välillä Valtakäyrä- Hämeenaukio.
- Pyörätelineiden hankinnat (asennukset joitain osin 2025).
- Länsitien jk-pp:n rakentaminen ja pyöräsuojateiden lisääminen
- Perusopetuksessa ja esiopetuksessa lapsia kannustetaan ja opastetaan pyöräilyssä.
- Aloitettu yhteistyö PERH ry:n kanssa (Pyöräilyn edistäminen Riihimäen ja Hyvinkään seudulla)

Joukkoliikenne

Henkilöautoliikenne

- Keskustan nopeusrajoituksen laajentaminen 30 km/h - suunnittelu aloitettu.

Kaupunkipyörät, kuvaaja Kaisa Takala.

LIKKUMISEN SUJUVOITTAMINEN

Hämeenaukion saneeraus jatkui suunnitellusti keväällä 2024 ja työt valmistuivat syyskuussa 2024. Hämeenaukio kuuluu esteettömän liikuttamisen taiviteverkkoon ja se on toteutettu esteettömyyden erikoistasoon. Hämeenaukion yhteydessä toteutettiin myös esteettömyyden erikoistasoa oleva uusi kävelyn ja pyöräilyn yhteys Hämeenaukiolta torille.

Temppekkadun saneeraaminen uuden katusuunnitelman mukaiseksi jatkui suunnitellusti vuonna 2024. Ajoradan reunoille rakennettiin yksisuuntaiset pyöräkaistat ja jalankulkuväylien huonokuntoiset pinnat uusittiin. Työt kohteessa saatiin valmiiksi elokuussa 2024.

Vuoden 2024 asfaltointiohjelmassa jatkettiin uudeleppäällystyksissä pyöräily- ja jalankulkuväylien parantamista ja kevyenliikenteenväyliä asfaltoitiinkin yhteensä noin 3,7 kilometriä.

Riihimäenportin alueella rakennettiin Ansatie ja Kinturintien pohjoisosa. Ajoradan lisäksi alueelle rakennettiin yhdistetyt jalankulun- ja pyöräilyväylät.

Länsitielle rakennettiin uusi erillinen jalankulun ja pyöräilyn väylä välillä Upokkaantie - Puhaltajankatu.

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KULUTUS JA KIERTOTALOUS

TAVOITETILA VUONNA 2030

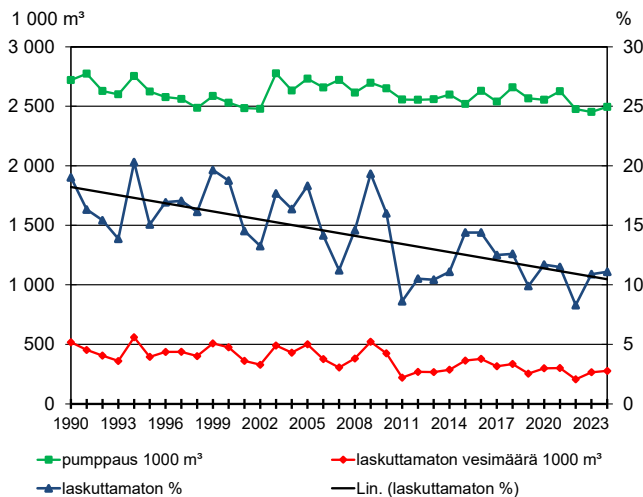
- Riihimäki on resurssiviisas kaupunki. Riihimäen luonnonvarat ovat säilyneet monipuolisin ja elinvoimaisina sekä maisemaarvoiltaan ja virkistyskäytöltään laadukkaina.
- Kaikki kaupungin hankinnat ovat kestävällä tasolla ja niissä huomioidaan tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikaiset ympäristö-, ilmasto- ja energiavaikutukset.
- Riihimäellä syntyvien jätteiden määrä on valtakunnallisesti vähäinen. Tuotteiden uusio- käyttö ja korjaus ovat arkipäivää ja niihin on tarjolla paljon mahdollisuuksia. Materiaalien lajittelu ja kierrätys toimii tehokkaasti. Kotitalousjätteen kierrätysaste on 65 %.
- Tilojen käyttö on joustavaa ja tehokasta.
- Kaupungin toiminnasta ei aiheudu merkittäviä ympäristöhaittoja. Kuormitus ympäristöön on vähäistä ja hallittua. Pohjavesiä suojelemalla on turvattu riihimäkeläisille puhdas juomavesi. Jätevesien puhdistus ja ravinteiden kierrätys on tehokasta.

TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2024:

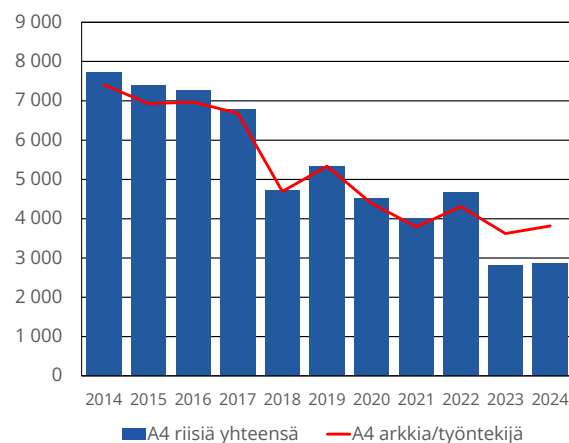
- Hiilitaseselvitys valmistui.
- Yleiskaavatyön 2050 yhteydessä on tehty laaja vaikutustenarvio ja hiililaskenta.
- RiiCycle-kiertotalousklusterin kehittäminen käynnistyi.
- Workplacessa/Viva Engagessa yksiköt ovat tarjonneet ja hankkineet muille tarpeettomia kalusteita.
- Veturin 3. kerroksen toimistoroskisten poistamisen kokeilu toteutettu. Kokeilu oli toimiva, joten tilakeskus esittää laajentamista uusissa tiloissa ja kehittämis-toimikunta kannattaa.
- Perusopetuksen kouluissa ja lukiossa kiinnitetään jatkuvasti huomiota ruokahävikin vähentämiseen. Henkilökunnalla on mahdollista ostaa yli jäänyttä ruokaa. Varhaiskasvatuksessa pidetään vuosittain hävikki-viikot, jolloin kiinnitetään erityistä huomioita lautashävikkiin.
- Kirjaston tavaralainaamoon hankittiin OSBU-rahoilla työkaluja.
- Etätyö on vakiintunut toimintatapa ja toimitilasuunnitelma on tehty etätyötä tukien.
- Kiinteistöjen päästö, jäte, energia -suunnitelma tehty.
- Selvitys hulevesivastuiden jakamisen vaihtoehtoista valmistunut maaliskuussa ja esitelty infraryhmässä joulukuussa.
- Pohjaveden suojelusuunnitelman ehdotus on valmistunut.
- Fisu-verkostopäivät syksyllä 2024 järjestettiin Riihimäellä. Vartin kaupunki lyhyine välimatkoineen herätti kiinnostusta.

Vesijohtoverkoston pumpattu vesi ja laskuttamattoman vesimäärän osuus

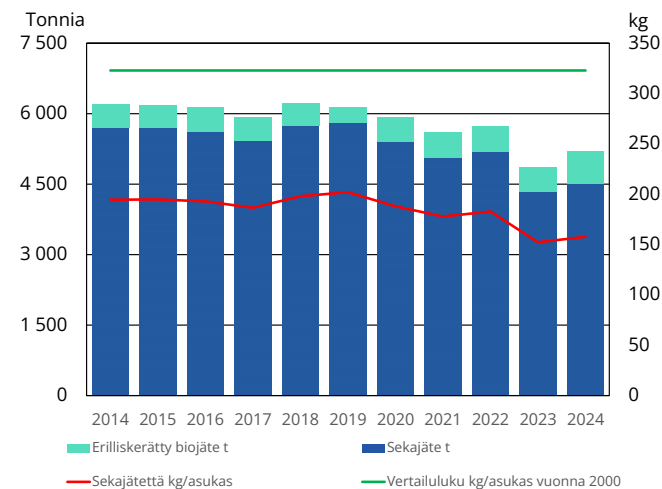
Vesijohtoverkoston laskuttamattoman veden määrä nousi hieman edellisvuoden tasosta ja sen osuus vuonna 2024 oli 11,1 %. Pitkällä aikavälillä vesijohtoverkoston laskuttamattoman vesimäärän kehityksen suunta on ollut selkeästi laskeva vesijohtojen suunnitelmallisen saneerauksen ansiosta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana myös vuotuinen vaihteluväli on selkeästi pienentynyt.

Kaupungin paperinkulutus

Sähköisten työskentely- ja kokouskäytäntöjen myötä kaupungin paperinkulutus on vähentynyt merkittävästi. Paperin kulutus työntekijää kohden kasvoi vuonna 2024 noin 5 % edelliseen vuoteen verrattuna ja on vähentynyt noin 50 % vuoteen 2014 verrattuna. Vuonna 2023 Sote-toimiala siirtyi pois kaupungilta, mikä näkyy paperin kulutuksen kokonaismäärässä.

Riihimäen järjestetyn jätteenkeräyksen jätemäärät

Riihimäen kaupungin järjestämän jätteenkeräyksen seka- ja biojätteen kokonaismäärä oli 5192 tonnia vuonna 2024, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2023. Aukasta kohden sekajätettä muodostui 158 kg, mikä on hieman enemmän (3,6 %) kuin edellisenä vuonna mutta selkeästi vähemmän kuin vertailulukuna käytettävä sekajätteen määrä vuonna 2000 (323 kg/asukas). Erilliskerätyn biojätteen määrä kasvoi 521 tonnista vuonna 2023 674 tonniin vuonna 2024.

Marraskuun alussa 2024 biojätteen lajitteluvaihtoehto laajeni kaikkiin Riihimäen taajama-alueen kiinteistöihin. Muutos näkyy selkeästi vasta vuoden 2025 jätemäärissä. Erilliskeräyksen lisäksi vaihtoehtona on biojätteen kompostointi, mikä ei näy biojäteluvuissa, sillä tietoa kootaan vain erilliskerätyn, kiinteistöiltä käsittelyyn kuljetettavan biojätteen määrästä.

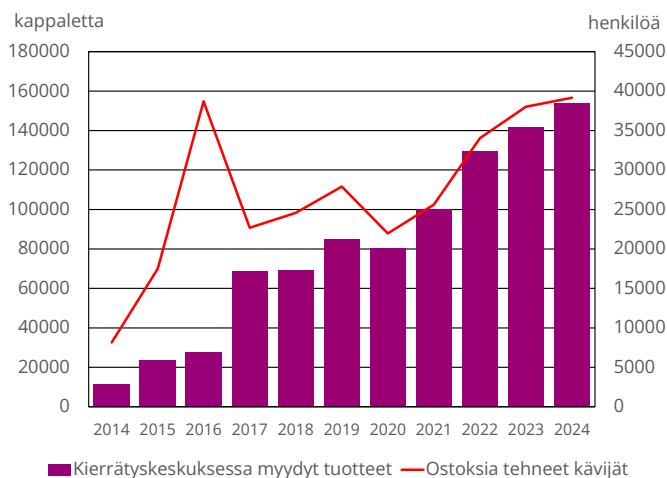
Ympäristöasioiden huomioiminen hankinnoissa

Riihimäen hankintapolitiikka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 3.6.2019. Siinä on linjattu, että ”strategiaan sisältyvän vahvan ympäristö- ja kiertotalouspainotuksen vuoksi, kaupungin hankinnoissa on ensisijaisesti pyrittävä hankkimaan kierrätettäväksi soveltuvia, matalapäästöisiä, energia- ja materiaalitehokkaita tai muutoin ympäristön kannalta kestäviä tavaroita ja palveluja (ympäristökriteeri)”. Hankintaohje on päivitetty 17.6.2024. Siinä painotetaan hankinnan ympäristövaikutusten arviointia ja niiden huomiointia vaatimusten tai ehtojen avulla. Hankintayksikkö ylläpitää ympäristökriteereiden kriteerikirjastoa, joita voidaan soveltaa kaikissa hankinnoissa. Vuonna 2024 ympäristökriteeri oli käytössä noin 30 % hankinnoista.

Hankintaohjeistuksen päivittäminen on edelleen käynnissä. Hankintaa ohjaavia periaatteita päivitetään pohjautumaan kaupunkistrategiaan. Uusi hankintastrategia laaditaan vuosille 2025-2027.

Hankinnat-yksikössä on otettu 2024 käyttöön kategoriamalli, jossa kolmella pääkategorialla on hankintatiimistä nimetty vastuhenkilö. Kategoriamallin avulla hankintoja ja kilpailutusta ohjataan tehokkaasti ja asiantuntevasti.

Kierrätyskeskuksen asiakasmäärät ja myytyjen tuotteiden määrä

Riihimäen kierrätyskeskuksessa myytyjen tuotteiden määrä on kasvanut tasaisesti viime vuodet. Vuonna 2024 myytyjen tuotteiden määrä kohosi jälleen uuteen ennätykseen, tuotteita myytiin yli 150 000 kappaletta. Asiakasmäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3 %.

KUNTIEN YHTEINEN E-KIRJASTO ON AVAUTUNUT

Riihimäki on mukana yli 200 kunnan yhteisessä E-kirjastossa, josta voi lainata e-kirjoja, äänikirjoja ja digilehtiä maksutta. E-kirjastoa käytetään E-kirjasto-sovelluksella, joka ladataan puhelimelle tai tabletille sovelluskaupasta. Kirjastokorttia tai kirjastokäyntiä ei tarvita, vaan palveluun rekisteröidytään vahvalla tunnistautumisella.

E-kirjat ja e-äänikirjat voi lainata kahdeksi viikoksi, jonka jälkeen kirja palautuu automaattisesti. Mitään ei siis tarvitse itse muistaa palauttaa, tuoda tai viedä. E-kirjasto on suosittu palvelu ja joitain kirjoja voi joutua jonottamaan. Kirjoihin voi tehdä varauksia. E-kirjasto tuo lähes jokaiselle suomalaiselle yhdenvertaisen mahdollisuuden ja pääsyn digitaaliseen aineistoon.

FISU-EDELLÄKÄVIJÄKUNNAT KOHTASIVAT RIIHIMÄELLÄ

Riihimäen rooli FISU-verkostossa (Finnish Sustainable Communities) sai näkyvyyttä 13 verkoston kunnan sekä toiminnassa mukana olevien Motivan, Suomen ympäristökeskuksen ja ministeriöiden (YM, MMM, TEM) keskuudessa, kun kutsuimme verkoston jäsenet

viettämään kaksi päivää resurssiviisausteeman parissa Riihimäellä. Resurssiviisaustyön hyviä esimerkkejä kooten pääsimme oppimaan toisiltamme ja saamme mahdollisuuden ottaa valmiiksi testattuja ideoita käyttöön. Tämä on verkostotyön ydintä, laajentaa hyviä käytäntöjä ja edistää asioita yhdessä! Pääsimme myös esittelemään verkoston jäsenille tiiviin kaupunkirakenteemme parasta antia kävelykierroksella. Tutustuimme mahdollisiin kehityskohteisiin veturitalleilla ja voimalassa

ja ihastelimme Jukka Jalosen puiston sekä kaupunkiluonnon vehreyttä. Myös kaupunkitaide pääsi osalliseksi kierrostamme, kun ohitimme Eksynyt-patsaan ja Topparoikka-patsaan. Ryhmäkuva otettiin R-kirjaimen edessä. Osallistuneet kunnat Riihimäen lisäksi olivat Forssa, Hyvinkää, Ii, Joensuu, Jyväskylä, Kemi, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Siilinjärvi, Turku ja Vaasa.

_Fisu-porukka Jukka Jalosen puistossa, kuva Venla Riekkinen

MONIMUOTOINEN LUONTO JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäellä on terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja luontoarvoiltaan rikas elinympäristö. Monimuotoinen luonto on lähellä ja lähiluonto on saavutettavissa kävellen ja esteettömästi.
- Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät yhtenäiset luontoalueet ja yhteydet ovat säilyneet pirstoutumattomina. Ekosysteemipalvelunäkökulma on huomioitu kaikilla suunnittelun tasoilla. Kaupunkiluonto on elinvoimaista, monimuotoista ja viherverkko on toimiva. Kaupunkiluonto tarjoaa helposti saavutettavia hiljaisuuden kokemuksia.
- Luonnonvaroja käytetään kestävästi. Kaupungin metsiä on hoidettu jatkuvan kasvatuksen periaatteella. Metsien hoidossa on huomioitu luonnon monimuotoisuus, virkistysarvojen säilyminen sekä metsien rooli hiilinieluinä. Suot on ennallistettu. Hiilinieluja on vahvistettu.
- Arvokkaiden ja herkkien luontokohteiden monimuotoisuus on turvattu. Arvokkaimmat luontokohteet on suojeltu. Luonnonsuojelualueiden pinta-ala on kasvanut 4 %:iin kokonaismaa-alasta.
- Pintavesien ekologinen tila on hyvä. Vesiensuojelutoimin on parannettu vesien laatua ja virkistysarvoa. Vantaanjoesta on kehittynyt viihtyisä ympäristöelementti ja lähiluontokohde.
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset Riihimäen kaupungin toimintoihin on tunnistettu ja niihin on varauduttu. Ilmastonmuutokseen varautuminen on huomioitu myös viheralueiden riittävydessä. Hulevedet hallitaan pääsääntöisesti kiinteistöillä ja luonnonmukaisilla ratkaisuilla.
- Ulkoiluverkon toimivuus, reittien jatkuvuus ja ulkoiluolosuhteet ovat hyvällä tasolla ja kattavat ja niissä on huomioitu esteettömyys.
- Ympäristön tila Riihimäellä on säilynyt hyvänä

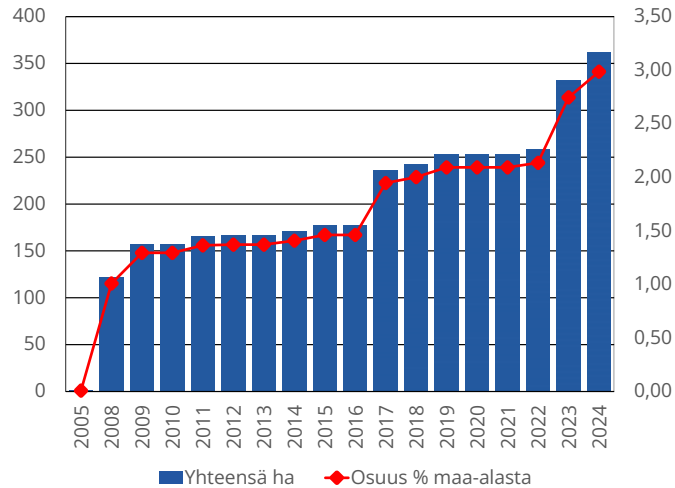
TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2024:

- Yleiskaavan 2050 laadinnassa on huomioitu luontoarvot: yleiskaavaehdotukseen osoitettiin luonnonsuojelualueet ja LUMOS-kohteet on osoitettu muuttuvan maankäytön alueella oikeusvaikutteisella merkinnällä. Lisäksi aineistoon on liitetty liitekartta 1 Luontoarvot, jolla on sekä oikeusvaikutteisia että informatiivisia merkintöjä ja määräyksiä.
- Kokonharjun alueen asemakaavassa on huomioitu arvokkaat suoalueet.
- Yleiskaavassa 2050 jätetty suoalueita rakentamisen ulkopuolelle.
- Metsienhoidon periaatteet valmistunut.
- Vuonna 2024 torjuttiin jättipalsamia, komealupiinia, kurturuusua, jättiputkea, viitapihlaja-angervoa, jättitataria ja kanadanpiiskua. Espanjansiruetanoita kerättiin yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa lähes 5 000 kiloa.
- Vuoden 2024 aikana tehty tarvittavia suunnittelukohteisiin liittyviä luonto- ja pesimälinnustoselvityksiä. Luontoselvityksissä on huomioitu mm. lepakot, liito-oravat, kasvillisuus ja luonnonmonimuotoisuus.
- Pintavesien seuranta toteutettiin järvillä ja lammilla.
- Kaavamääräyksillä on edellytetty hulevesien hallintaa ja kannustetaan toteuttamaan kiinteistöllä vettä läpäisevää pintaa (istutukset, hulevesikivet, viherkatot), jos läpäisemätön pinta ei ole välttämätöntä esimerkiksi pohjaveden tai maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi.
- Ulkoilureittisuunnitelma (Riihimäen ulkoilureittien nykytila ja kehitystavoitteet) valmistui

Kokon asuinalueen yhteisöllistä asumista solmuisessa korttelissa, Havainnekuva-Lundén-Architecture-Company

Suojellut luontotyytit ja luonnonsuojelualueet

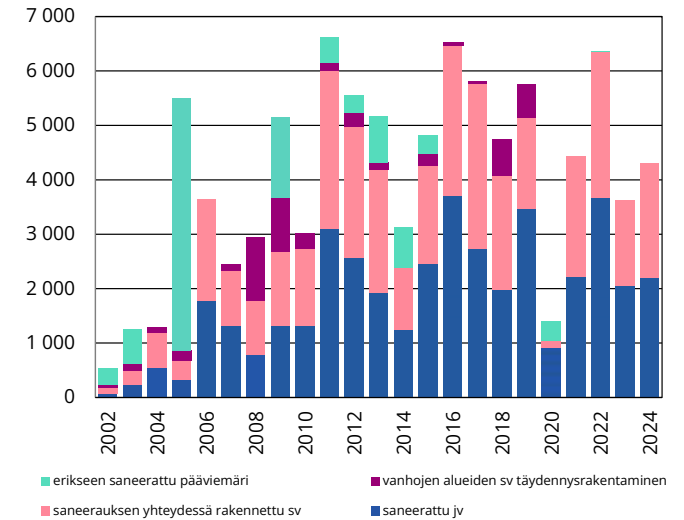
Vuoden 2024 lopussa Riihimäellä oli noin 360 hehtaaria luonnonsuojelualueita ja suojeltuja luontotyypppejä. Tämä on 3 % Riihimäen maa-alasta. Luonnonsuojelualueiden pinta-ala kasvoi edellisvuodesta 30 hehtaarilla viiden uuden yksityisen luonnonsuojelualueen myötä.

Jätevedenpuhdistamon puhdistusvaatimusten täyttyminen

Riihimäen jätevedenpuhdistamolle tulee jätevesiä Riihimäen lisäksi myös Hausjärveltä ja Lopelta. Jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin vettä vuonna 2024 yhteensä 4,55 milj.m³, josta Hausjärven ja Lopen jätevesien osuus oli yhteensä noin 19 % kokonaisjätevesimäärästä.

Jätevedenpuhdistamon jäteveden laatua seurataan neljännesvuosittain päästö- ja käyttötarkkailuohjelman mukaisesti. Vuonna 2024 puhdistamon käsittelytulos täytti ympäristöluvan ¼- vuosikeskiarvovaatimukset muilta osin, paitsi yhdellä tarkkailujaksolla kokonaisfosforipitoisuuden osalta. Käsittelytuloksissa huomioidaan mahdolliset ohitukset verkostossa ja puhdistamolla. Vuoden 2024 aikana oli yksi pitkäkestoinen pumppaamoylivuototilanne tukoksen vuoksi. Ylivuoto ohjautui läheiseen ojaan, josta se imeytyi maahan.

Saneeratut jätevesiviemärit ja rakennetut sadevesiviemärit

Vuonna 2024 saneerattiin 2,2 km jätevesiviemäriinjaa ja rakennettiin 2,1 km hulevesiviemäriä.

HIILITASESELVITYS JA YLEISKAAVAN HIILITARKASTELU

Riihimäen hiilinielujen ja -varastojen nykytila selvitetiin laskentatarkastelulla. Tarkastelun toteutti FCG Oy. Hiilitaseen arvioimiseksi on tarkasteltu Riihimäen metsien puuston biomassan, muiden maanpeiteluokkien matalan kasvillisuuden sekä maaperän hiilinieluja ja -varastoja sekä maaperästä syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä. Maaperän hiilivarastojen laskentaa on syvennetty Riihimäen suurimpien suoalueiden erillistarkastelulla. Tarkastellut suot ovat Aittolansuo, Silmäkeneva, Uhkolansuo, Torolamminsuo sekä Hatlamminsuon ja Kuunaussuon Riihimäen puolella sijaitsevat osat. Hiilitaseen nykytilan arvio perustuu tuoreimpaan käytettävissä olevaan paikkatietoaineistoon. Hiilitaseen arvioinnin lisäksi selvitystyö tarkentaa Riihimäen päästölaskentaa siten, että tulokset kuvaisivat tarkemmin ja todenmukaisemmin paikallista päästötilannetta.

Hiilitase koostuu

- Kasvillisuuden hiilinieluista, jotka kuvastavat vuoden aikana tapahtuvaa kasvillisuuden biomassan hiilivaraston kasvua.
- Hiilivarastoista, joka on esimerkiksi kasvillisuuden tai suon biomassaan sitoutuneen hiilen määrä. Hiilivarasto kattaa sekä kuolleen että elävän maanpäällisen ja maanalaisen biomassan.
- Maaperän päästöistä, joita syntyy etenkin maan pinnan vahingoittuessa esimerkiksi maanmuokkauksen tai metsän hakkuuprosessin yhteydessä.

Riihimäen metsien puusto ja muu kasvillisuus sitoo hiiltä noin 30 000 tCO₂ vuodessa. Maaperän päästöt ovat noin 23 500 tCO₂ vuodessa. Kasvillisuuden hiilivarastot ovat yhteensä noin 414 000 t C. Maaperän hiilivarasto Riihimäellä on kokonaisuudessaan yli miljoona tonnia hiiltä (1,05 Mt C). Maaperän hiilivarastoista merkittävimmät ovat suoalueet, joissa on noin puolet koko alueen maaperän hiilestä (507 000 t C).

Selvityksen tuloksen pohjalta on laadittu suosituksia maankäytöllisistä toimenpiteistä Riihimäen alueen hiilinielujen ja hiilivarastojen ylläpitämiseksi sekä vahvistamiseksi. Suositukset kohdistuvat kaupunkiorganisaation päättävällä vallassa oleviin keinoihin sekä reuna-aiheisiin. Suosituksissa esitetään muun muassa hiilinielujen ja -varastojen huomiointia päätöksenteossa, alueen puuston ja maaperän sekä vihervestoston säilyttämistä, hiilitasetta vahvistavien menetelmien käyttöön ottamista esimerkiksi viheralueiden hoidossa, rakentamisessa ja metsien hoidossa sekä eri toimijoiden välisen keskusteluyhteyden vahvistamista yhteisen tavoitetilan löytämiseksi.

Yleiskaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä toteutettiin hiilivarastovaikutusten arviointia Suomen ympäristökeskuksen Hiilikartta-työkalun avulla. Arvioinnin toteutti FCG Oy. Työkalu laskee kaavan vaikutukset hiilivarastoon perustuen kasvillisuuden ja maaperän nykyiseen hiilivarastoon, kasvupaikkatyyppiin perustuvaan arvioon kasvillisuuden hiilen sidonnasta tai päästöistä, käyttäjän syöttämiin kaavan aluevaraustietoihin ja niihin liittyviin oletuksiin hiilivaraston säilymisestä eri käyttötarkoituksissa.

Hiilikartan mukaan Riihimäen yleiskaavan vaikutukset alueen hiilivarastoihin ja nieluihin ovat noin -586 000 tCO₂ vuoteen 2050 mennessä. Muutos suhteutettuna pinta-alaan on 48 tCO₂ /ha. Työkalu vertaa tulosta tilanteeseen, jossa kaavan mahdollistamia muutoksia ei tapahdu ja alueen nykyinen maankäyttö jatkuu ennallaan.

Negatiiviset hiilivarastovaikutukset kohdistuvat pääasiassa rakennettuihin keskusta-, teollisuus- ja työpaikka-alueisiin eli alueille, joille osoitetaan yleiskaavaluonnoksessa rakentamista. Absoluuttisesti suurimmat hiilivarastot menetetään Sammalistonsuon EO-turvetuotantoalueella, josta varastoja poistuu vuoteen 2050 mennessä arvion mukaan -22 908 tCO₂. Suhteellisesti suurimmat hiilivarastot menetetään valtatie 3:n varrelle sijoitetuilla TP-alueilla, jotka ovat myös voimassa olevassa yleiskaavassa TP-alueita, mutta toistaiseksi rakentamattomia metsäalueita. Sipiläntien eteläpuolen TP-alueen arvioitu menetys hiilivarastoihin on suhteellisesti suurin, eli -535 tCO₂/ha, ja kokonaisuudessaan -6401 tCO₂. Meijerintien länsipuolen T-alueella metsien hiilivarastoja arvioidaan poistuvan yhteensä merkittävät -11343 tCO₂, eli -165 tCO₂/ha. Muita hiilivarastomenetyksiltään huomionarvoisia alueita ovat Sipiläntien pohjoispuolen KL-alue (-320 tCO₂/ha), Hämeenlinnantien ja Valtatie 3:n välinen KL-alue (-275 tCO₂/ha) ja Pohjoisen Rautatienkadun länsipuolen KL-alue (-344 tCO₂/ha). Hiilivarastot ja -nielut pääosin kasvavat rakennettujen alueiden ulkopuolella.

VASTUULLINEN RIIHIMÄKELÄINEN

TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäkeläiset ovat ympäristötietoisia ja –vastuullisia. Kaupunkilaiset valitsevat kestäviä palveluita ja tuotteita. Riihimäkeläisen kulutusperäinen ekologinen jalanjälki on pienentynyt 50 % vuoden 2005 tasosta.
- Kaupunki ja riihimäkeläiset yritykset ja yhteisöt kantavat ympäristövastuunsa esimerkillisesti. Useat riihimäkeläiset yritykset ja muut toimijat ovat sitoutuneet ympäristö vastuullisuuteen.
- Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat osa arkea. Riihimäkeläiset haluavat omalla toiminnallaan olla mukana kantamassa vastuuta ympäristöstä.
- Riihimäki on vastuullinen matkailu- ja tapahtuma-alue. Tietoisuus vastuullisesta matkailusta on kattavaa.
- Ympäristö vastuullisuus ja kiertotalous ovat osa opetusta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
- Ympäristötietoisuus, –vastuullisuus ja luonnonläheisyys ovat vahvasti esillä kaupungin viestinnässä ja tapahtumissa.

TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2024:

- Kiertotalousviikolla huhtikuussa oli tapahtumia Riksulassa, kirjastossa, kierrätyskeskuksessa ja varikolla sekä kouluissa.
- Lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoille pidettiin ilmastopalapeli-oppitunteja.
- Perusopetuksessa päivitettiin paikallinen kestävän elämäntavan opetussuunnitelma.
- Kaupungin työntekijöiden ympäristö-infot käynnistettiin ja niitä järjestettiin kolme. Aiheina olivat Vastuullinen riihimäkeläinen -teemasta tehty kandityö, vesistöjen luonnolliset ilmiöt ja vesistötarkkailut sekä digitaalinen kaksonen ja sen avaavat mahdollisuudet ympäristöaiheiden kannalta.

Sammaliston suo, kuvaaja Jenniina Nummela

Vihreän lipun päiväkodit ja koulut

Vihreä lippu on kestävän kehityksen ohjelma ja ympäristösertifikaatti päiväkodeille, kouluille, oppilaitoksille ja vapaa-ajan toimijoille. Riihimäellä Vihreän lipun koulu oli vuonna 2024 Harjunrinteen koulu.

Riihimäki on Reilu Kaupunki

Riihimäki on ollut Reilu kaupunki jo vuodesta 2012, mikä tarkoittaa Reilun kaupan kahvia ja teetä yli 10 kahvilassa tai ravintolassa, kaupungin tilaisuuksissa ja kokouksissa sekä yhdistysten tai järjestöjen tilaisuuksissa. Se tarkoittaa myös kestävän kehityksen kriteerien huomioimista hankinnoissa. Reilun kaupan kannatusryhmä toimii aktiivisesti, järjestää tapahtumia ja viestii Reilusta kaupasta.

Kaupunkiorganisaation tarjoiluissa käytetään Reilun kaupan kahvia ja teetä ja päiväkodeissa ja kouluissa tarjotaan Reilun kaupan banaaneja. Kierrätyskeskuksen kahvila Kuplassa on kahvi aina Reilun kaupan tuotantoa. Reilun kaupan viikkoa syys-lokakuun vaihteessa nostettiin esille kaupungin some-kanavissa.

ILMASTOPALAPELI AUTTAA LUKION OPISKELIJOITA HAHMOTTAMAAN OMIEN TEKOJEN VAIKUTUSTA

Lukion ensimmäisen vuosikurssin maantieteen opiskelijat pelasivat oppitunneilla D-Matin kehittämän Ilmastopalapeliä. Opiskelijaryhmille annettiin kuvitteellinen hahmo, jonka elämää he lähtivät muuttamaan pienten tekojen kautta. Ilmastopalapelissä tekojen vaikutus ilmastopäästöihin eli hiilijalanjälkeen havainnollistuu konkreettisesti ja selkeästi. Opiskelijat myös pohtivat hahmolleen valitsemiensa tekojen toteutuksen vaikeutta sekä taloudellisia vaikutuksia. Pelaamisen jälkeen jokainen opiskelija pääsi laskemaan oman hiilijalanjälkensä ja pohtimaan omassa elämässään mahdollisia valintoja ja niiden vaikutuksia.

Ilmastopalapelin pelaamista, kuvaaja Anna Ihalainen.

OSALLISTUVASSA BUDJETOINNISSA ÄÄNESTETTIIN JÄLLEEN TOTEUTETTAVAKSI USEITA HYVIÄ EHDOTUKSIA

Osallistuvan budjetoinnin toteutukseen äänestettiin vuoden 2024 ehdotuksista

- Sähkökaappien maalausta
- Ferramolin jako talouksiin espanjansirueta-
- Ensiaapuopetuksen välineet kaikille perus-
- Ompelukone ja saumuri kirjastolle
- Kolme avointa lastentapahtumaa Ö-talolle
- Puistoruokailu lapsille ja nuorille
- Maastopyöräreitti ja bike park -alueen toteutus Riihimäelle
- Vanhemmille kahvihetki Aapeli Avoimessa
- Panostus painettuihin oppikirjoihin

Etenkin ompelukoneen ja saumurin hankinta kirjastolle toteuttaa erittäin hyvin ympäristöpolitiikan tavoitteita ja edistää kiertotaloutta.

Kallio

SIISTI RIKSU- JA KIERTOTALOUSTYÖ VUONNA 2024

Siisti Riksu -työtä on tehty Riihimäen kaupungin ympäristönsuojelun vastuualueen koordinoimana jo vuodesta 2008 keskittyen kaupunkiympäristön roskaantumisen ehkäisemiseen ja yhteisen vastuun lisäämiseen lähiympäristössä. Kiertotaloustiimi taas koottiin Circwaste -hankkeen yhteydessä vuonna 2017 osaltaan tukemaan Riihimäen strategisia ja edelläkävijäkunnan tavoitteita jätteettömyys, päästötömyys ja globaalisti kestävä kulutus. Näiden kahden ryhmän toiminta yhdistettiin vuonna 2023 toteuttamaan Siisti Riksu -työtä jatkossakin toiminta-ajatuksella:

”Siisti Riksu on viihtyisä, turvallinen ja roskaton elinympäristö. Siisti riksulainen ei roskaa, ei tuota ylimääristä jätettä, kierrättää ja lajittelee. Siistin Riksun tekevät kaikki kaupunkilaiset.”

Vuonna 2024 toteutettiin Siisti Riksu -tapahtumia ja tiedotusta:

- Vihreä koiratarra antaa luvan laittaa koirankakapussin siististi suljettuna yksityiseen jäteastiaan.
- Kiertotalousviikolla 15.-21.4.2024 järjestettiin toimintaa ja jaettiin tietoa.

- Haravointi- ja lehtijätteen keräys järjestettiin Kinturinmäen maankaatopaikalla 18.5., 27.10 ja 7.11.
- Puistoihin jätettävälle lahopuille on tehty oma R-tunnus. Siitä voi tunnistaa puistoihin ja puistometsiin tarkoituksella jätetyt lahopuut. Lahopuun jättäminen edistää huomattavasti luonnon monimuotoisuutta.
- Kiertotaloustietoa on jaettu KISU- Kiertotalous Suomi –kokonaisuudesta. Erityisesti kiinnitettiin huomiota roskaantumisen ehkäisemiseen aiheina Siisti raksa, mikromuovit meressä ja roskävelyt

Lisäksi Siisti Riksu –teema oli esillä koulujen työssä, varhaiskasvatuksessa sekä nuorisopalveluiden ja kulttuuri- ja vapaa-aikakeskuksen tapahtumissa.

RIIHIMÄEN YMPÄRISTÖN TILA

Riihimäellä ympäristön tilan seuranta on kehitetty yhden-
netyt seurannan suuntaan, jolloin tietyllä alueella seura-
taan ympäristön tilan, eli ilmanlaadun, pintavesien ja poh-
javeden sekä luonnon monimuotoisuuden muutoksia.

Riihimäen ympäristön tilaa esittelevä raportti on julkaistu
Riihimäellä noin 5–10 vuoden välein. Tuorein raportti ”Rii-
himäen kaupungin ympäristön tila 2017” ilmestyi vuonna
2019. Seuraava raportti julkaistaan vuonna 2025. Raport-
tiin on koottu laajasti tietoa Riihimäen ympäristön tilasta ja
ympäristön tilan seurannasta. Raportti löytyy ympäristön-
suojelun internetsivuilta osoitteesta <https://www.riihimäki.fi/asu-ja-rakenna/ymparisto-ja-luonto/ympariston-tila/>.
Tässä vuosittain julkaistavassa kaupungin ympäristörapor-
tissa kerrotaan vain lyhyesti tutkimusten tilanteesta sekä
tarkemmin kyseisenä vuonna tehdyistä tutkimuksista.

Riihimäki on tiivis kaupunki, jossa yli 90 % kaupunkilaisista
asuu kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta. Kau-
punkiluonnon elinvoimaisuus ja luonnon monimuotoisuus
edellyttävät riittävän laajoja, yhtenäisiä viheralueita sekä
yhteyksiä myös tiiviin kaupunkirakenteen sisällä. Riihimä-
ellä on rakennettuja ja avoimia viheralueita noin 170 ha,
luonnonsuojelualueita noin 360 ha, taajamametsiä noin
450 ha ja talousmetsiä noin 600 ha. Kaupunkirakenteen
tiivinä säilyttäminen luonnonläheisyyttä menettämättä on
yksi kaupungin tavoitteista.

Riihimäellä on monipuolinen ja runsas luonto

Riihimäellä luonto on monipuolista, sillä kaupungissa on
metsien lisäksi soita ja vesistöjä. Natura-verkostoon kuulu-
via alueita ei Riihimäellä ole yhtään. Luonnonsuojelualueita
Riihimäellä on yhteensä 360 hehtaaria, tuoreimpina Taka-
lan, Kassoskivenmaan ja Mäkelä-Lepolan luonnonsuoje-
lualueet. Suojeltuja luontotyyppisiä on pienialaisia jalopuu-
metsiköitä, yhteensä 4,1 hehtaaria. Kaupungin tavoitteena
on lisätä luonnonsuojelualueita 4 %:iin maa-alasta. Vuoden
2024 lopulla luonnonsuojelualueita on 3 % maa-alasta.

Riihimäen arvokkaita luontokohteita on kartoitettu ja
seurattu vuodesta 2004 alkaen 5–10 vuoden välein seu-
rantaohjelman mukaisesti (LUMOS). Seurantaan sisältyy
kohteiden luonnontilan, luontotyyppien ja lajiston inventoi-
nti, rajausten tarkastus sekä suojelu-, hoito- ja seurantatar-
peen arviointi.

Linnuston lajikirjoa on kartoitettu viimeksi vuosina 2013–
2014. Selvityksen tuloksena todettiin lintulajiston säilyneen
kaupungin pienestä pinta-alasta huolimatta runsaana, kat-
taen 228 lintulajia. Selvityksessä havaittiin 27 valtakunnal-
lisesti tai alueellisesti uhanalaiseksi luokiteltua lajia, mikä
kertoo moni-ilmeisestä alueellisesta ympäristöstä, jossa
viihtyvät monen tyyppiset linnut. Linnustaselvitys päi-
vittää vuosien 2025–2026 aikana.

Liito-oravien esiintymisalueet Riihimäellä on kartoitet-
tu koko kunnan kattavasti useampaan kertaan, viimeksi
vuonna 2023. Vuoden 2023 selvityksessä useimmat aiem-
min tunnetut liito-oravan elinpiirit todettiin autoiksi ja vain
yksi uusi asuttu elinympäristö löydettiin. Yhteensä asuttuja
elinympäristöjä löydettiin vain kuusi. Tulosten perusteella
liito-oravan kannankehitys Riihimäen kaupungin alueella
noudattelee valtakunnallista taantuvaa suuntausta, ja vä-
heneminen on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut
nopeaa. Liito-oravan asuttamat elinympäristöt ovat viimei-
sen kahdenkymmenen vuoden aikana keskittyneet toisaal-
ta Riihimäen etelä- ja lounaisosien metsä- ja järvisuudelle,
mutta myös kaupungin itäpuolelle.

Merkittävimmät ja monilajisimmat lepakkoalueet sijait-
sevat Vatsiassa ja Arolammilla. Kaupunkialueella aktii-
visimmat lepakkopaikat ovat Vantaanjoella Peltosaaren
kohdalla sekä Lasitehtaan ja hautausmaan ympäristössä.
Myös Varuskunnan alue on ajoittain erittäin aktiivinen le-
pakkoalue.

Ilmanlaatu on säilynyt hyvänä

Ilmanlaatua Riihimäellä on selvitetty bioindikaattoritut-
kimuksella viimeksi vuonna 2014 ja hengitettävien hiuk-
kasten pitoisuuksien osalta vuonna 2016. Ilmanlaadun on
todettu olevan pääsääntöisesti hyvää ja merkittävin vaikut-
tava tekijä on autoliikenne.

Bioindikaattoritutkimuksessa havaittiin ilmanlaadun olevan Riihimäellä heikointa keskustassa. Riihimäen ilmanlaadun seuranta käsittää myös noin 10 vuoden välein tehtävän ilmanlaadun leviämismalliselvityksen. Tuorein leviämismalliselvitys on vuodelta 2023. Siinä todettiin ilmanlaadun olevan pääsääntöisesti hyvä. Pitoisuuksissa on kuitenkin alueellista ja ajallista vaihtelua. Ilmanlaatu on erityisen hyvää maaseutumaisilla alueilla kauempana keskustasta ja vilkkaista liikenneväylistä. Ajoittain ilmanlaatu voi heikentyä Riihimäen vilkkaimpien väylien varsilla sekä tiiviisti rakennetuilla pientaloalueilla.

Melulle altistuvien määrän ennustetaan kasvavan

Riihimäen meluselvitys päivitetään noin 10 vuoden välein, viimeksi vuonna 2019. Tieliikenteen melulle altistuvien määrä on kasvussa. Tieliikenteen päiväaikaiselle melulle altistuu Riihimäellä noin 2000 henkilöä. Alueilla, joilla junaliikenteen melu ylösaikaan ylittää ohjearvon, asuu noin 740 henkilöä.

Vesistöjen tila on vaihteleva

Vesistöjen veden laadun seurantaa on toteutettu suunnitelmallisesti vuodesta 2006 lähtien, järviä tarkkaillaan kolmen vuoden välein ja lampia kuuden vuoden välein. Viimeisin laajempi tarkkailu toteutettiin vuonna 2024 ja suppeampi järvitarkkailu 2021. Merkittäviä muutoksia ei seurannassa ole havaittu.

Hirvijärven ja Suolijärven vedenlaatu on hyvä, ravinnepitoisuudet ovat matalaa tasoa eikä muutosta rehevämpään suuntaan ole todettavissa. Hirvijärvessä ravinnepitoisuudet olivat vuoden 2024 seurannassa viime vuosien matalimpia. Myös Suolijärven ravinnepitoisuus oli hyvällä tasolla. Molemmissa järvissä on ollut havaittavissa veden lievää ruskettumista, mikä liittyyne pidentyneisiin ja sateisiin syksyihin. Valuma-alueelta tulevaa humushuuhtoumaa voi lisätä myös voimaperäiset metsähakkuut ja ojitukset. Vuoden 2024 seurannassa Hirvijärven vesi oli kirkasta, mikä voi liittyä aikaiseen talveen ja jääpeitteeseen.

Luontaisesti rehevässä ja maatalouden kuormittamassa Paalijärvessä vedenlaatu on tyydyttävää. Paalijärveen laskevassa Vähäjärvessä ravinnepitoisuudet vedessä ovat olleet korkeita. Samoin havaittiin myös vuoden 2024 seurannassa. Levähaittoja Riihimäen järvissä ei esiintynyt kesän 2024 aikana.

Vuoden 2024 seurannassa pienempien järvien ja lampien tilanne oli pysynyt pääosin aiempien tarkkailuvuosien kaltaisena. Pienemmistä järvistä ja lammista vuoden 2024 seurannassa olivat mukana Kalaton, Myllylammi, Hirvijärven pohjoispuolinen Vähäjärvä, Vatsianjärvi, Hatlampi sekä Juppalanlampi.

Hirvijärvi

YHTEENVETO JA KEHITTÄMISTARPEITA

Tähän järjestyksessä jo 25. ympäristöraporttiin on koottu Riihimäen ympäristöasioiden tilanne vuonna 2024. Tärkeänä askeleena kohti resurssiviisaampaa tulevaisuutta käynnistettiin kaupungin ympäristöpolitiikan päivitystyö, jota varten kootaan laajalti taustamateriaalia ja käydään keskusteluja kaupungin tahojen sekä sidosryhmien kanssa. Nykytilan katsaus on tärkeä pohja päivitystyölle, jossa tavoitteena on aiempaa selkeämpi ja vaikuttavampi ympäristöpolitiikka ohjaamaan kaupungin ympäristötyötä kaikilla toimialoilla.

Vuonna 2024 toteutettiin järvien ja lampien veden laadun seuranta, hiilitasaselvitys ja luontojalanjäljen laskenta. Lisäksi saatiin kandidaatintyönä koottua ja pohdittua tietoa vastuullisen riihimäkeläisen roolista ja ympäristökansalaisuudesta. Nämä selvitykset toivat näkökulmia luonnon tilasta, kaupungin ja kaupunkilaisten kulutuksen vaikutuksesta luontoon ja ilmastoon sekä selkeämmän kuvan kaupungin merkittävistä hiilivarastoista ja hiilinieluista. Jatkossa näitä selvityksiä voidaan hyödyntää myös kaavoituksen ja maankäytön sekä teknisen toimialan puolella ja sidosryhmätyössä.

Vuoden 2024 aikana kehitettiin ilmastopalapelistä tiimeissä pelattava malli lukion maantieteen opiskelijoiden opitunneille. Ilmastopalapelin hyödyntäminen osoittautui toimivaksi keskustelun herättäjäksi ja ohjaamaan nuor-

ten ajatukset omaan elämäänsä ja tekemiinsä valintoihin. Avoimet keskustelut, oppiminen ja tiedon lisääminen ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen ja luontokadon kaltaisten suurten haasteiden torjumisessa ja niiden väistämättä mukanaan tuomien vaikutusten huomioimisessa.

Riihimäen kasvihuonekaasupäästöt olivat edelleen laskusuunnassa. Vaikka vauhti on hidasta, on jokainen päästöjä vähentämä toimenpide edelleen tärkeä. Ilmastonmuutoksen hillinnässä kaikki vähäpäästöisempään tulevaisuuteen tähtäävät teot vaikuttavat oikeaan suuntaan. Jatkossa Riihimäellä seurataan alueellisten päästöjen lisäksi myös kaupungissa kulutettujen hyödykkeiden aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä. Tiedon lisääntyminen tuo mukanaan mahdollisuuksia kohdistaa toimenpiteitä vaikuttaviin ja merkityksellisiin kohteisiin.

Hankintojen kehittäminen on ottanut parin vuoden aikana suuren harppauksen. Keskitetyn hankintatoimen perustaminen oli hyvä askel kestävämpien hankintojen näkökulmasta. Vuoden 2024 aikana kehitystoimenpiteitä on tehty myös ympäristökriteereissä, joiden avulla hyötyjiä ovat kaupungin lisäksi erityisesti vastuullisesti toimivat yritykset.

Vuosi 2024 ei tuonut meille valmista maailmaa vastuullisuuden tai kestävyysden saralla emmekä vielä saavuttaneet

tavoitteitamme päästöjen, jätteiden tai kestävä kulutuksen osalta. Kulunut vuosi toi kuitenkin mukanaan lisää tietoa, kehitysaskeleita sekä oppia, joiden pohjalta voimme ponnistaa eteenpäin.

Kärpässieni

RIIHIMÄKI

www.riihimaki.fi